

Mgr. Petra Jahodářová

Úloha a činnost České republiky v poskytování humanitární pomoci

Anotace

Cílem studie je vytvoření ucelené představy o nadnárodní koordinaci humanitární a rozvojové pomoci z pozice České republiky. Děje se tak na základě vyhodnocení účasti České republiky v humanitárních a rozvojových aktivitách, s důrazem na rok 2012.

Klíčová slova

Humanitární pomoc, Česká republika, priority.

Annotation

The aim of the study is to create a comprehensive picture of international coordination of humanitarian and development assistance from the position of the Czech Republic. This is done by evaluating the Czech Republic's participation in humanitarian and development activities, with emphasis on the year 2012.

Keywords

Humanitarian aid, Czech Republic, priorities.

Úloha a činnost České republiky v poskytování humanitární pomoci

Dle zákona č. 151/2010 Sb., o zahraniční rozvojové spolupráci a humanitární pomoci poskytované do zahraničí a o změně souvisejících zákonů se humanitární pomocí rozumí „*souhrn činností hrazených ze státního rozpočtu, jejichž cílem je zamezit ztrátám na životech a újmě na zdraví, zmírnit utrpení a obnovit základní životní podmínky lidí po vzniku mimořádných událostí, jakož i zmírňovat dlouhodobě trvající následky mimořádných událostí a předcházet jejich vzniku a negativním důsledkům*“.¹

Česká republika záležitosti související s poskytováním humanitární pomoci do zahraničí zahrnuje k nedílným součástí její zahraniční politiky. Dané poskytování humanitární pomoci se odvíjí od naléhavosti situace, potřeb postiženého státu, možností ekonomiky a disponibilních zdrojů státního rozpočtu. Rovněž musí být v souladu se zásadami a rezolucemi mezinárodního společenství (Organizace spojených národů, Mezinárodní výbor Červeného kříže a Červeného půlměsíce, aj.) či vlastními prioritami a zájmy.²

Rozhodujícím hlediskem pro Českou republiku v souvislosti s poskytnutím humanitární pomoci je oficiální žádost na straně příslušné vlády postižené země, nabídka českých vládních či nevládních organizací, skupin či jednotlivců je druhořadá. V momentě rozhodování o formě poskytované pomoci je důležité brát v potaz nejen potřeby dané země, ale rovněž skutečnou výši rozpočtových prostředků určené pro tyto účely s ohledem na jejich nejefektivnější využití a přínosnost.

Dalším významným aspektem v rámci humanitárních aktivit je také snaha o zvýšení prestiže a postavení České republiky v zahraničí, jelikož humanitární pomoc svou užitečností plní též významnou funkci jako nástroj zahraniční politiky české vlády. Přesto by poskytování pomoci v naléhavých případech nemělo být automatické a mělo by se vycházet z následujících faktorů: objektivní zhodnocení situace, finanční a technické možnosti na české straně, zhodnocení diplomatických priorit či komparativní výhody nabídky v dané situaci a území. V případě, kdy má postižená země dostatečné vlastní kapacity na zvládnutí situace, se pomoc neposkytuje vůbec, případně pouze symbolicky ve formě vyjádření soustrasti či nabídky. Důvodem je, že Česká republika z rozpočtových důvodů není schopna pomáhat ve všech mimořádných událostech či krizových situacích.³

Dle situace a potřeb daného státu je humanitární pomoc poskytována různými způsoby, které jsou založeny na naplňování jejích cílů. Jedná se zejména o poskytnutí potřebného majetku ve formě daru (tzv. materiální pomoc), zapojování do záchranných operací formou vyslání záchranářů či odborníků s potřebným vybavením (tzv. záchranářská pomoc), peněžních darů do zahraničí, příspěvků mezinárodním organizacím či vytváření projektů zabývajících se humanitární pomocí. Výše uvedenou pomoc lze poskytnout buď přímo

¹ Zákon č. 151/2010 Sb., o zahraniční rozvojové spolupráci a humanitární pomoci poskytované do zahraničí a o změně souvisejících zákonů v platném znění. [cit. 12. 8. 2013]. <http://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/koncepce_publikace/zakon_o_zahranicni_rozvojove_spolupraci.html>.

² Ministerstvo zahraničních věcí: Postup při zapojování České republiky do záchranných operací a při poskytování humanitární pomoci do zahraničí. [cit. 12. 8. 2013]. <http://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/humanitarni_pomoc/postup_pri_zapojovani_cr_do_zachrannych.html>.

³ Ministerstvo zahraničních věcí: Postup při zapojování České republiky do záchranných operací a při poskytování humanitární pomoci do zahraničí. [cit. 12. 8. 2013]. <http://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/humanitarni_pomoc/postup_pri_zapojovani_cr_do_zachrannych.html>.

postižené zemi či mezinárodnímu vládnímu i nevládnímu mechanismu konkrétních skupin obyvatel. Zde hovoříme o poskytování humanitární pomoci na bilaterální úrovni. Na multilaterální úrovni se pomoc uskutečňuje prostřednictvím mezinárodních humanitárních organizací.

Institucionální zajištění

V rámci poskytování humanitární pomoci do zahraničí spolu úzce spolupracují Ministerstvo zahraničních věcí České republiky a Ministerstvo vnitra České republiky, přičemž jejich stanovené pravomoci vyplývají zejména ze zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů. Úlohou Ministerstva vnitra České republiky je plnění úkolů v oblasti zapojení České republiky do mezinárodních záchranných operací a poskytování humanitární pomoci do zahraničí v součinnosti s Ministerstvem zahraničních věcí České republiky. Z ustanovení tohoto zákona je Ministerstvu vnitra České republiky rovněž ponechána pravomoc rozhodovat o záležitostech poskytování humanitární pomoci směřované do zahraničí, avšak vždy po dohodě s Ministerstvem zahraničních věcí České republiky. K plnění úkolů stanovené Ministerstvem vnitra České republiky v této oblasti je pověřeno Ministerstvo vnitra – generální ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky.

Další právní úpravou, která vymezuje činnost těchto dvou výše uvedených ministerstev, je zákon č. 151/2010 Sb., o zahraniční rozvojové spolupráci a humanitární pomoci poskytované do zahraničí o změně souvisejících zákonů. V § 7, odstavci 2, je určeno, že Ministerstvo zahraničních věcí České republiky se zabývá záležitostmi poskytování humanitární pomoci směřující do států mimo Evropskou unii a Evropský hospodářský prostor. Rozhoduje o jejím rozsahu a formě, avšak ve věcech poskytování materiální a záchranné pomoci spolupracuje v součinnosti s Ministerstvem vnitra České republiky. Dále je tímto zákonem určeno, že Ministerstvo vnitra České republiky poskytuje humanitární pomoc zejména do států Evropské unie a jiných států Evropského společenství. K jeho pravomocem patří též rozhodování o jejím rozsahu a formě, ale zároveň je mu přidělena povinnost o tomto poskytnutí informovat Ministerstvo zahraničních věcí České republiky.⁴

Přípravou k zapojení do mezinárodních záchranných operací je pověřeno Ministerstvo vnitra České republiky, což nám vyplývá z nařízení vlády č. 463/2000 Sb., o stanovení pravidel zapojování do mezinárodních záchranných operací, poskytování a přijímání humanitární pomoci a náhrad výdajů vynakládaných právníckými osobami a právníckými podnikajícími osobami na ochranu obyvatelstva. Dle tohoto nařízení Ministerstvo vnitra České republiky zajišťuje vybavení a výcvik pro záchranné jednotky, přičemž jeho povinností je též vedení potřebných seznamů a přehledů (seznam odborníků z příslušníků a zaměstnanců Hasičského záchranného sboru České republiky, přehled sil a prostředků dalších složek integrovaného záchranného systému a seznam dalších odborníků využitelných k zařazení do záchranné jednotky). Poté je úlohou Ministerstva zahraničních věcí České republiky v rámci zapojení do mezinárodních záchranných operací v zahraničí zajištění povolení k průjezdu, k přeletu nebo

⁴ Zákon č. 151/2010 Sb., o zahraniční rozvojové spolupráci a humanitární pomoci poskytované do zahraničí a o změně souvisejících zákonů v platném znění. [cit.12. 8. 2013]. <http://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/koncepce_publikace/zakon_o_zahranicni_rozvojove_spolupraci.html>.

ke vstupu na území cizích států.⁵ V případech, které svým rozsahem vyžadují poskytnutí pomoci většího rozsahu nebo součinnost více ministerstev, má Ministerstvo vnitra České republiky možnost aktivovat svůj krizový štáb, jehož prostřednictvím je pak následně oprávněn požadovat účast jiných ministerstev, ústředních orgánů, případně dalších odborníků.

Finanční zabezpečení v záležitostech poskytování humanitární pomoci

Nerozhodne-li Vláda České republiky nebo Parlament České republiky jinak, je pomoc do zahraničí realizována z finančních prostředků účelové rezervy na humanitární pomoc rozpočtové kapitoly Všeobecné pokladní správa. Správou a čerpáním těchto prostředků je oprávněno Ministerstvo zahraničních věcí České republiky, v souladu s platným usnesením vlády č. 153/1995 Sb., k zásadám pro poskytování zahraniční pomoci. Jeho povinností je dvakrát do roka informovat vládu o čerpání prostředků na základě získaných informací od rezortů, jež jsou zapojené do jejich využívání.⁶

„Výdaje na zahraniční rozvojovou spolupráci a humanitární pomoc podle § 3 a 4 se považují za další výdaje podle zákona o rozpočtových pravidlech“⁷, avšak jeho ustanovení o programech a jejich financování ze státního rozpočtu se na tyto výdaje nevztahuje. Úlohou Vlády České republiky je stanovení výše limitu, který nebude vyžadovat její souhlas k poskytnutí peněžního daru do zahraničí. V závislosti na povaze katastrofy, o uvolnění finančních prostředků z této kapitoly státního rozpočtu rozhoduje ministr zahraničních věcí ve spolupráci s ministrem vnitra, a to pokud se jedná o částku nepřesahující 5 milionů Kč. V případě potřeby uvolnění částky přesahující 5 milionů Kč, má rozhodovací pravomoc o tomto kroku Vláda České republiky na základě návrhu ministra zahraničních věcí.

V okamžiku zapojení do mezinárodní záchranné operace v zahraničí dochází ihned k zabezpečení finančních náhrad, pojištění léčebných výloh pro cesty a pobyt v zahraničí či zajištění očkovaní pro záchrannou jednotku. Z ustanovení nařízení vlády č. 463/2000 Sb., o stanovení pravidel zapojování do mezinárodních záchranných operací, poskytování a přijímání humanitární pomoci a náhrad výdajů vynakládaných právníckými osobami a právníckými podnikajícími osobami na ochranu obyvatelstva, jsou tyto náklady hrazeny Ministerstvem zahraničních věcí prostřednictvím finanční rezervy z rozpočtové kapitoly Všeobecná pokladní správa.

⁵ Nařízení vlády č. 463/2000 Sb., o stanovení pravidel zapojování do mezinárodních záchranných operací, poskytování a přijímání humanitární pomoci a náhrad výdajů vynakládaných právníckými osobami a právníckými podnikajícími osobami na ochranu obyvatelstva. <<http://racek.vlada.cz/usneseni/usnweb.nsf/0/795A39C2A21AD947C12571B6006CABD9>>.

⁶ Ministerstvo zahraničních věcí: Postup při zapojování České republiky do záchranných operací a při poskytování humanitární pomoci do zahraničí. [cit. 12. 8. 2013]. <http://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/humanitarni_pomoc/postup_pri_zapojovani_cr_do_zachrannych.html>.

⁷ Zákon č. 151/2010 Sb., o zahraniční rozvojové spolupráci a humanitární pomoci poskytované do zahraničí a o změně souvisejících zákonů v platném znění. <http://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/koncepce_publikace/zakon_o_zahranicni_rozvojove_spolupraci.html>.

Postup při poskytování humanitární pomoci do zahraničí

V prvotní fázi se ústřední orgány (zpravidla Ministerstvo vnitra České republiky a Ministerstvo zahraničních věcí České republiky) dozvídají o vzniku mimořádné události nebo krizové situace v zahraničí prostřednictvím získání informací o této skutečnosti od zastupitelských úřadů, generálních konzulátů, stálých misí, hromadných sdělovacích prostředků, států vyžadující danou pomoc, a popřípadě i od mezinárodních organizací (Organizace spojených národů, Evropská unie, Severoatlantická aliance apod.). Tímto se koordinujícími orgány stávají Ministerstvo zahraničních věcí České republiky a Ministerstvo vnitra České republiky, které ihned zahajují shromažďování a vyhodnocování získaných a dostupných informací. Součástí jejich spolupráce je též zanalýzování možnosti, zda Česká republika je schopna požadovanou pomoc poskytnout. Informace o mimořádné události je možné též konzultovat se Správou státních hmotných rezerv a dalšími ústředními orgány.

Pokud je učiněn závěr, že poskytnutí humanitární je možné, jsou následně informováni ministři koordinujících ministerstev s žádostí o jejich rozhodnutí. Úkolem ministra vnitra je zpracování návrhu variant zobrazující komodity, které je Česká republika schopna poskytnout. V případě, že Ministerstvo zahraničních věcí České republiky a Ministerstvo vnitra České republiky učiní rozhodnutí o poskytnutí pouze finanční pomoci z rozpočtové rezervy Všeobecné pokladní správy, je realizátorem tohoto kroku příslušné pracoviště Ministerstva zahraničních věcí České republiky.

Ve fázi, kdy je učiněno rozhodnutí o poskytnutí humanitární pomoci v předem určené finanční výši, dochází k aktivaci sil a prostředků. Nejprve probíhá svoz specialistů, příprava materiální pomoci a záchranné jednotky k vyslání do zasaženého státu. Následně je zpracována dokumentace, ve které je ustanoven velitel jednotky s dalšími potřebnými podrobnostmi, včetně případného nákupu či shromažďování materiální pomoci. Nicméně v zájmu urychlení a efektivity poskytované pomoci tento proces probíhá dle předem připravených modelových postupů v závislosti na povaze konkrétní situace.

Po učinění těchto kroků je záchranná jednotka nebo materiální pomoc vyslána na místo určení, buď leteckou či pozemní přepravou (popřípadě kombinací těchto druhů přepravy). Ohledně letecké přepravy je Česká republika omezena vybavením Armády České republiky a procedurami, potřebné pro uvolnění armádních leteckých prostředků k transportu humanitární pomoci. Leteckou přepravou je možný přesun pouze omezené velikosti záchranné jednotky s vybavením na omezenou dobu působení v místě nasazení. Mnohdy je právě výhodnější využít pozemní přepravu, která bývá zabezpečována autobusem. Umožňuje dopravu velkého množství prostředků, techniky a osob s delší možností doby nasazení, avšak je využívána v případech poskytování humanitární pomoci v kratších vzdálenostech. Po dopravení na místo události se záchranná jednotka zapojuje do organizovaných záchranných prací a materiální pomoc je předána předem určeným organizacím.⁸

⁸ Ministerstvo zahraničních věcí: Postup při zapojování České republiky do záchranných operací a při poskytování humanitární pomoci do zahraničí. <http://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/humanitarni_pomoc/postup_pri_zapojovani_cr_do_zachrannych.html>.

Vyhodnocení humanitární pomoci České republiky za rok 2012

Významný nástroj, jenž slouží k identifikaci globálních humanitárních potřeb je Konsolidovaná humanitární výzva (CAP – Consolidated Appeals Process), která je každoročně vyhlášována Úřadem Organizace spojených národů pro koordinaci humanitárních záležitostí (United Nations Office for Coordination of Humanitarian Affairs – UNOCHA). Obsahem této výzvy je vymezení počtu osob a zemí, včetně výše finančních prostředků, kterým bude daný rok věnována pozornost ve formě financování jejich humanitárních potřeb. V roce 2012 se jednalo o 51 milionů lidí, v 16 zemích světa, v celkové výši 7,7 miliard USD, přičemž nejdražší operace probíhaly v Somálsku (1,5 miliardy USD).⁹ Vydáváním humanitárních výzev se též věnuje Mezinárodní Červený kříž, který prostřednictvím „Výzvy na katastrofy“ (pro rok 2012 činila 969,5 milionu švýcarských franků) shrnuje požadavky na financování operací, zejména ve prospěch vnitřně přesílených lidí a uprchlíků v konfliktních zemích. Na základě této výzvy jsou opět stanoveny země, ve kterých se bude v rámci humanitárních aktivit působit, s vyčleněním největších humanitárních operací.¹⁰

Dalším významným subjektem pro vyhodnocování humanitárních potřeb je Generální ředitelství Evropské komise pro humanitární pomoc (Directorate General Humanitarian Aid and Civil Protection department, DG ECHO), které prostřednictvím zpracování Operační strategie na rok 2012 DG ECHO rozvrhuje využití základního rozpočtu na humanitární pomoc. (pro rok 2012 výše tohoto rozpočtu činila 840 milionů EUR).¹¹

Výsledky humanitárního dotačního řízení

Ministerstvo zahraničních věcí České republiky v rámci své působnosti každoročně vyhláší výzvu k podávání námětů na projekty humanitární pomoci na aktuální rok pro nestátní neziskové organizace a další oprávněné subjekty v rámci dotačního titulu. Tato výzva je vyhlášována v souladu se zákonem č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla) a zároveň odpovídá usnesení vlády zpracované pro daný rok.¹² Ministerstvo zahraničních věcí tyto dotace poskytuje nestátním neziskovým organizacím a dalším oprávněným subjektům k realizaci projektů v rámci programů zahraniční rozvojové spolupráce a humanitární pomoci, jež musí být v souladu s usnesením vlády č. 1311/2005 Sb., o Pravidlech pro výběr a financování bilaterálních

⁹ Operační strategie humanitární pomoci České republiky na rok 2012.
<http://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/humanitarni_pomoc/prirucka_WFP_pro_nevladni_organizace/operacni_strategie_humanitarni_pomoci_cr_2.html>.

¹⁰ Operační strategie humanitární pomoci České republiky na rok 2012.
<http://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/humanitarni_pomoc/prirucka_WFP_pro_nevladni_organizace/operacni_strategie_humanitarni_pomoci_cr_2.html>.

¹¹ Operační strategie humanitární pomoci České republiky na rok 2012.
<http://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/humanitarni_pomoc/prirucka_WFP_pro_nevladni_organizace/operacni_strategie_humanitarni_pomoci_cr_2.html>.

¹² Pro rok 2012 se jednalo o usnesení vlády České republiky č. 450/2011, o Hlavních oblastech státní dotační politiky vůči nestátním organizacím pro rok 2012, pro rok 2013 Usnesení vlády České republiky č. 410/2012, o Hlavních oblastech státní dotační politiky vůči nestátním neziskovým organizacím pro rok 2013

projektů v rámci zahraniční rozvojové spolupráce České republiky, přičemž na tuto dotaci není žádný právní nárok.¹³

V rámci humanitárního dotačního řízení pro rok 2012 byly vyhlášeny výzvy ve dvou podprogramech pro poskytnutí humanitární pomoci: Komplexní humanitární pomoc a Obnova po katastrofách.

- **V rámci podprogramu „Komplexní humanitární krize“** byly vybrány tyto země: Afghánistán, Barma/Myanmar, Konžská demokratická republika, Republika Jižní Súdán. Pro rok 2012 byla stanovena výše dotace pro jednotlivý projekt, která činila 2 miliony Kč, přičemž spolufinancování předkladatele bylo min. 10 % z celkového rozpočtu projektu.¹⁴
- **V rámci podprogramu „Obnova po katastrofách“** byly vybrány tyto regiony: Pákistán a země Afrického rohu. Pro rok 2012 byla stanovena výše dotace pro jednotlivý projekt, která činila 2 milionů Kč, přičemž spolufinancování předkladatele bylo min. 10% z celkového rozpočtu projektu.¹⁵

Každý ze subjektů přihlášený do humanitárního dotačního řízení může předložit pouze dva náměty, přičemž pro každou zemi, jež je určená pro konkrétní rok, smí uplatňovat pouze jeden námět (např. jeden námět projektu pro Afghánistán, jeden námět projektu pro Jižní Súdán). Do tohoto řízení se mohou přihlásit rovněž žadatelé, kterým v rámci dotačního výzvy byl podpořen projekt již předchozí rok. V případě, že budou do vyhlášení zařazeni, mohou předložit námět na pokračování této pomoci, resp. na další její etapu v příslušné zemi.¹⁶

V roce 2012 výběrové řízení probíhalo ve dvou kolech (od prosince 2011 do března 2012) a zúčastnilo se ho celkově 7 neziskových organizací, které předložily celkem 19 námětů představující obsah projektu. V rámci kategorie „Komplexní krize“ bylo předloženo 11 námětů a zbylé v kategorii „Obnova po katastrofách“. Hodnotící komise humanitárního dotačního řízení vybrala k realizaci 11 námětů, kterým poskytla dotaci v celkové výši 20,44 milionu Kč. V následující části uvádím tabulku s přehledem vybraných projektů v rámci dotačního řízení pro rok 2012, s uvedením zaměření projektu a jeho předkladatele.

¹³ Ministerstvo zahraničních věcí: Humanitární dotační řízení 2012. <http://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/humanitarni_pomoc/projekty/humanitarni_dotacni_rizeni_2012.html>.

¹⁴ Ministerstvo zahraničních věcí: Humanitární dotační řízení 2012. <http://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/humanitarni_pomoc/projekty/humanitarni_dotacni_rizeni_2012.html>.

¹⁵ Ministerstvo zahraničních věcí: Humanitární dotační řízení 2012. <http://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/humanitarni_pomoc/projekty/humanitarni_dotacni_rizeni_2012.html>.

¹⁶ Ministerstvo zahraničních věcí: Humanitární dotační řízení 2012. <http://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/humanitarni_pomoc/projekty/humanitarni_dotacni_rizeni_2012.html>.

Tabulka: Vybrané projekty v dotačním řízení pro rok 2012 v kategorii „Komplexní humanitární krize“.¹⁷

Předkladatel	Název projektu	Schválená výše dotace (Kč)
Člověk v tísni	Pokračování poskytování primární zdravotní péče a potravinové pomoci pro vnitřní uprchlíky a populaci v ohrožení v pohraničních oblastech Barmy	2.000.000
Lékaři bez hranic	Komplexní péče o oběti sexuálního násilí, podporovaná místními úřady v oblasti Ituri, Demokratická republika Kongo	2.000.000
Člověk v tísni	Základní zdravotní péče pro obyvatele zasažené ozbrojených konfliktem, Demokratická republika Kongo	2.000.000
ADRA	Podpora post-konfliktní obnovy v etnických oblastech – Karenský a Monský stát, Barma	2.000.000
MAGNA Děti v tísni	Obnova a posílení zdravotní péče o matky, novorozence a děti u ohrožených skupin obyvatelstva v kraji Tereka – Jižní Súdán	2.000.000
Charita Česká republika	Zajištění vodních zdrojů venkovských komunitám prostřednictvím zachycování dešťové vody ze skalního povrchu, Jižní Súdán	2.000.000

Tabulka: Vybrané projekty v dotačním řízení pro rok 2012 v kategorii „Obnova po katastrofách“.¹⁸

Předkladatel	Název projektu	Schválená výše dotace (Kč)
Člověk v tísni	Zajištění základních zdrojů obživy pro somálské uprchlíky v regionu Somali – Etiopie	2.000.000
Czech Hospital	Obnova hygienických a zdravotních zařízení po lavinách v dolině Basha – Pákistán	640.000
Charita Česká republika	Zlepšení životních podmínek obyvatel v oblastech zasažených povodněmi v roce 2010 v provincii Khyber Pakhtunkhwa – Pákistán	2.000.000
Člověk v tísni	Stavba přístřeší pro povodněmi postižené obyvatele Jižního Sindhu – Pákistán	1.800.000
MAGNA Děti v tísni	Reakce na situaci ohrožení ve výživě na keňsko-somálské hranici u obětí sucha a podvýživy	2.000.000
Charita Česká republika	Zajištění vodních zdrojů venkovských komunitám prostřednictvím zachycování dešťové vody ze skalního povrchu, Jižní Súdán	2.000.000

¹⁷ Protokol hodnotící komise pro dotační výběrové řízení Ministerstva zahraničních věcí České republiky na projekty humanitární pomoci v zahraničí v roce 2012.

¹⁸ Protokol hodnotící komise pro dotační výběrové řízení Ministerstva zahraničních věcí České republiky na projekty humanitární pomoci v zahraničí v roce 2012.

Vybrané humanitární aktivity České republiky v zahraničí za rok 2012

„Počátkem ledna byla schválena Operační strategie humanitární pomoci České republiky na rok 2012 (č. j. 90453/2012-ORS), která na pozadí globálních humanitárních potřeb a výzev i na základě reflexe humanitární pomoci poskytnuté Českou republikou do zahraničí v roce 2011, navrhla cíle a způsoby poskytování pomoci v roce 2012“¹⁹. V roce 2012 Česká republika prostřednictvím svých aktivit přispěla k záchraně lidských životů, zejména v konfliktních oblastech zužované nepříznivou humanitární situací, přičemž pozornost byla věnována též zemím, které byly postiženy přírodní katastrofou. Česká republika na záležitosti s poskytováním humanitární pomoci vyčlenila ze státního rozpočtu celkem 73 milionů Kč, z uvedené částky bylo již v období 1. ledna – 31. července 2012 vyčerpáno 41,7 milionu Kč (tedy 57,1 % z celkového rozpočtu).

Další významnou aktivitou v rámci poskytování humanitární pomoci bylo schválení finančního příspěvku na realizaci tzv. projektů rychlého dopadu (Quick Impact Project, QIP) v provincii Lógar, prostřednictvím Provinčního rekonstrukčního týmu²⁰. Afghánistán je země, která je neustále zužována konflikty a přírodními katastrofami. Obyvatelé v ní žijící jsou ve velké míře závislí na vnější pomoci, která mohla být realizována až po snížení vlivu hnutí Tálibán²¹ na konci roku 2011. Bojové aktivity probíhající v této zemi po několik let, zapříčinily rozsáhlou devastaci země, jak po stránce ekonomické, kulturní, společenské, tak i ekologické²². Česká republika v rámci zahraniční rozvojové spolupráce zařadila Afghánistán mezi své prioritní země (přesněji prioritní země s programem spolupráce), ve kterých uskutečňuje, jak rozvojové aktivity, tak aktivity humanitární. Na realizaci projektů byla schválena finanční pomoc ve výši 3 milionů Kč (reálně bylo vyčerpáno 2 817 730 Kč). Zaměření projektu identifikoval Provinční rekonstrukční tým (PRT), prostředky spravovalo velvyslanectví České republiky v Kábulu a implementace byla zajištěna místními subjekty. Celkově bylo zrealizováno 17 projektů zaměřených na vybavení a opravu vzdělávacích a zdravotnických zařízení, podporu zemědělské produkce, výcvik a vybavení lógarských hasičů (1 projekt ve spolupráci s Generálním ředitelstvím Hasičského záchranného sboru České republiky) či přípravu opatření na zimu.²³

¹⁹ Ministerstvo zahraničních věcí: Střednědobé vyhodnocení humanitární pomoci 2012. [cit. 20.8.2013]. <http://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/humanitarni_pomoc/prirucka_WFP_pro_nevladni_organizace/strednedobe_vyhodnoceni_humanitarni.html>.

²⁰ Provinční rekonstrukční tým (PRT) se během svého působení v letech 2008 – 2013 řídil základními afghánskými rozvojovými a polickými dokumenty (Afghanistan Compact, Afghánská národní rozvojová strategie, Provinční rozvojový plán). Hlavním cíle byla podpora rozvoje tří hlavních prioritních pilířů: podpora provinční vlády, podpora ekonomického rozvoje, podpora nezávislých médií a vzdělanosti obyvatel.

²¹ Na podzim roku 1994 v okolí města Kandaháru za dosud nevyjasněných okolností vzniklo hnutí Tálibán-e Haqq (Hledači pravdy, Studenti, Taliban). Tato organizace, složená většinou z etnických Paštunů, se zformovala v okolí jihoafghánského Kandaháru a projevila obdivuhodnou organizovanost a cílevědomost a brzy se jí podařilo dobýt na 80 % země, včetně Kábulu (1996). Oslabení vlivu tohoto uskupení souviselo s mezinárodní kampaní pod vedením USA na sklonku roku 2001, kdy byla akcentována souvislost mezi hnutím Talibán a Usámou bin Ládinem, který se na území Afganistánu skrýval. Hnutí jako takové ale nebylo zničeno, v řadě regionů Afghánistánu je i nadále velmi silné.

²² Člověk v tísni: Afghánistán.

<<http://www.clovekvtsni.cz/cs/humanitarni-a-rozvojova-pomoc/zeme/afghanistan>>.

²³ Ministerstvo zahraničních věcí České republiky: Humanitární pomoc České republiky v roce 2012.

Za nejzávažnější humanitární krizi roku 2012 je považován konflikt v Sýrii a jeho negativní dopady na obyvatelstvo uvnitř země, ale rovněž i na okolní státy (zejména Jordánsko, Libanon, Turecko)²⁴. Konflikt v Sýrii, který začal dne 15. března roku 2011 poklidnými demonstracemi v rámci „arabského jara“²⁵ vyzývající k propuštění politických vězňů, v roce 2012 eskaloval do občanské války. Požadavkem demonstrantů bylo ukončení téměř pět desetiletí trvající vlády strany Bass a rezignaci prezidenta Bašara-al-Asada, který však odmítl zastavit útoky a provádět reformy navrhované ze strany demonstrantů. Konflikt vyznačující se značným násilím proti civilistům a vysokým počtem obětí zapříčinil závažný nedostatek potravin, vody či zdravotní péče v zemi a postupně jím bylo zasaženo 4 milionů lidí uvnitř Sýrie. Přes úsilí mezinárodních organizací (Organizace spojených národů, Evropská unie), vlád sousedních zemí i četných dárců se nepodařilo stále rostoucí humanitární potřeby Sýrie naplnit, zejména z důvodu omezeného přístupu do některých částí země. Česká republika též přispěla k řešení humanitární krize a ze stanoveného rozpočtu vyčlenila částku v celkové výši 16,5 milionu Kč. Zprvu byly uvolněny finanční prostředky ve výši 3 miliony Kč, poskytnuté Úřadu Organizace spojených národů pro uprchlíky (UNHCR) na podporu regionálního programu věnující se pomoci uprchlíkům ze Sýrie v Jordánsku, Turecku, Libanonu a Iráku. Spolupráce byla navázána také s Mezinárodním výborem Červeného kříže (ICRC), která dále byla implementovaná se Syrským arabským Červeným půlměsícem (SARC). V součinnosti s těmito organizacemi Česká republika poskytla finanční pomoc ve výši 3,5 mil, která byla zaměřena na humanitární ochranu civilistů, zdravotní a psychosociální péči a distribuci nepotravinové asistence. Z důvodu rostoucích potřeb bylo vyhlášeno v srpnu 2012 dotační řízení, jehož prostřednictvím byly podpořeny tři dotační projekty českých nevládních organizací určené na pomoc, jak uvnitř Sýrie, tak v sousedním Jordánsku. Člověk v tísní získal na svůj projekt dotaci ve výši 2,5 milionu Kč, jehož cílem bylo poskytnout zdravotní a psychosociální péči obyvatelstvu na jihu Sýrie, avšak v listopadu roku 2012 byl tento projekt navýšen o dalších 2,5 milionu Kč, jelikož se podařilo získat přístup i k vysídlenému obyvatelstvu na severu Sýrie, kde byla humanitární situace nejzávažnější. K dalším organizacím, které získaly finanční prostředky prostřednictvím dotačního řízení, patřila Diakonie ČCE²⁶ (Středisko humanitární a rozvojové pomoci, ve výši 2,5 milionu Kč) a Charita Česká republika²⁷ (ve spolupráci Caritas Jordan, ve výši 2,5 milionu Kč).²⁸

<http://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/humanitarni_pomoc/vyrocní_souhrny_h_p/humanitarni_pomoc_cr_v_roce_2012.html>.

²⁴ Organizace spojených národů odhaduje, že počet vnitřně vysídlených osob dosáhl hodnoty 4,5 milionu. Tato závažná situace si vybrala i svou daň v sousedních zemích. Dle odhadů Úřadu vysokého komisaře Organizace spojených národů pro uprchlíky v květnu 2013 uprchlíci hledali své útočiště zejména v Turecku (418 000 osob), Jordánsku (512 000 osob), Libanonu (561 000 osob), Egyptě (103 000 osob) a Iráku (161 000 osob).

²⁵ Označení pro vlnu protestů, nepokojů, povstání a revolucí, které probíhaly či stále probíhají od konce roku 2010, ve většině arabských států. K počátečním důvodům těchto bojů patřil boj proti chudobě, nezaměstnanosti, špatným životním podmínkám a s tím i spojený odpor vůči dlouhodobě vládnoucím a v častých případech autoritářským a zkorumpovaným režimům.

²⁶ Celým názvem Diakonie Českobratrské církve evangelické po získání dotace od České republiky realizovala aktivity směřované k zajištění obytných kontejnerů pro uprchlický tábor Zátáří v Jordánsku.

²⁷ Aktivity Charity České republiky byly zaměřené na pomoc uprchlíkům žijícím neorganizovaně v místních komunitách v Jordánsku. Ve spolupráci s místním partnerem Caritas Jordan distribuovala nejzranitelnějším uprchlíkům potravinovou pomoc, matrace, přikrývky, apod.

²⁸ Ministerstvo zahraničních věcí České republiky: Humanitární pomoc České republiky v roce 2012.

Od dubna do července nadále pokračovala pomoc pro barské uprchlíky. I přes přechod k civilní vládě, patří Barma k zemím, kde jsou soustavně porušována lidská práva obyvatel a násilně potlačovány etnické menšiny. Občanskou válku, trvající již více než 50 let, vede barská vláda s jednotkami etnických skupin, což zapříčiňuje nucené vysídlování obyvatel, prchajících do jiných částí Barmy nebo sousedních států. Velká část populace, žijících v etnických oblastech, nepostrádá nejen spolehlivé a kvalitní zdroje obživy, ale rovněž základní služby, jakými jsou lékařská péče či školství.²⁹ V rámci Operační strategie humanitární pomoci České republiky na rok 2012 bylo na pomoc uprchlíkům vyčleněno 750 000 Kč. Dále bylo prostřednictvím dotačního řízení poskytnuto organizacím ADRA a společnosti Člověk v tísni dotace po 2 milionech Kč pro každý projekt, na realizaci jejich aktivit v Barmě.³⁰

Stále velká pozornost je věnována nepříznivé situaci v Somálsku. Již více než dvacet let jsou obyvatelé Somálska sužováni, jak konfliktem a s ním spojené vysídlování³¹ značného množství osob, tak chronickým nedostatkem potravin. „*Problémy v této zemi stále patří k největším humanitárním krizím na světě*“³². Vyřešením nepříznivé situace v Somálsku se zabývá řada mezinárodních organizací, a ani Česká republika nemá lhostejný přístup. V rámci dotačního řízení Česká republika poskytla dotaci dvou humanitárním organizacím (Člověk v tísni, MAGNA Děti v tísni) na projekty napomáhající situaci v Somálsku. Humanitární organizace MAGNA Děti v tísni získala dotaci ve výši 2 miliony Kč, kterou využila na zajištění nutriční a zdravotní péče pro uprchlíky na keňsko-somálském pomezí, se zaměřením na podvyživené děti i těhotné matky a kojící ženy. Společnost Člověk v tísni se též zaměřila na aktivity se zajištěním základních zdrojů obživy pro uprchlíky v regionu Somali – Etiopie, na které získala dotaci od České republiky ve výši 2 miliony Kč.

Humanitární aktivity České republiky (v souladu s Operační strategií humanitární pomoci České republiky na rok 2012) byly věnovány též Konžské demokratické republice. Konžská demokratická republika je zejména sužována svou bezpečnostní situací, která se v roce 2012 působením nové ozbrojené skupiny M23 značně zhoršila. Během dubna roku 2012 opustilo své domovy přes 500.000 osob, avšak celkový počet uprchlíků se vyšplhal až na 2,3 milionu. Situace uprchlíků v Konžské demokratické republice je zcela vážná, jelikož přicházejí o možnost obživy, nemají přístup k pitné vodě a jsou zejména zranitelní vůči násilí, včetně sexuálního. Z tohoto důvodu Česká republika podpořila projekt Světového

<http://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/humanitarni_pomoc/vyrocní_souhrny_hp/humanitarni_pomoc_cr_v_roce_2012.html>.

²⁹ Člověk v tísni: Humanitární pomoc a obnova. <<http://www.clovekvitisi.cz/cs/humanitarni-a-rozvojova-pomoc/zeme/barma-myanmar/humanitarni-pomoc-a-obnova-9>>.

³⁰ Ministerstvo zahraničních věcí: Humanitární pomoc České republiky v roce 2012.

<http://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/humanitarni_pomoc/vyrocní_souhrny_hp/humanitarni_pomoc_cr_v_roce_2012.html>.

³¹ V říjnu 2012 bylo vnitřně vysídlené téměř 1,3 milionu Somálců, a více než milion uprchlíků žije v sousedních zemích, včetně Keni, Etiopie a Jemenu, což samozřejmě jejich též nelehké situaci nepřispívá. V Etiopii je přibližně 215 000 somálských uprchlíků, kteří žijí v uprchlickém táboře „Dollo Ado“. Kapacita tohoto tábora (170 000 rezidentní kapacity) byla již překonána v říjnu 2012. Lidé utíkají především před nejistotou, obtěžováním a strachem z náboru do ozbrojených skupin.

³² United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs: About OCHA Somalia.

<<http://www.unocha.org/somalia/about-us/about-ocha-somalia>>.

potravinového programu (WFP) částkou 2 miliony Kč, zaměřující se na poskytování potravinové pomoci pro 1,2 milionu lidí.³³ Dále byly v rámci dotačního řízení vybrány dva projekty zaměřené na humanitární aktivity v dané zemi. První projekt, jehož předkladatelem byla humanitární organizace Lékaři bez hranic, získal dotaci ve výši 2 milionů Kč. Jeho zaměření bylo na poskytování zdravotní a psychosociální péče obětem sexuálního násilí v oblasti Ituri na východě KDR³⁴. Realizaci druhého projektu zajišťovala společnost Člověk v tísni, která též získala dotaci ve výši 2 milionů Kč, jejíž snahou bylo zajištění terénní zdravotní péče pro obyvatelstvo v konfliktních zemích Jižního Kivu.³⁵

Další země, ve které byla poskytována pomoc, je Jižní Súdán. Více než po 20 letech bojů o nezávislost, Jižní Súdán získal samostatnost 9. července roku 2011, avšak obnovené spory se sousedním Súdánem prohlubují finanční krizi mladého národa. Snahou místních obyvatel, včetně státních orgánů, je vybudovat fungující společnost, zajišťující oblast školství, zdravotnictví a sociálních služeb, s využitím pomoci převážně mezinárodních organizací. „Problémem je, že toho zatím funguje opravdu málo a ze zdrojů neziskového sektoru se vše pokrýt nedá“³⁶. Zároveň Jižní Súdán patří k nejméně rozvinutým zemím na světě, kde panuje nejvyšší míra chudoby či nejnižší úroveň vzdělání. Česká republika přispěla k řešení této problematiky tím, že formou dotačního řízení pro země zasažené humanitární krizí, podpořila finančně dva projekty. První projekt, realizovaný Charitou České republiky, se zaměřoval na obnovu zdrojů pitné vody s využitím tradičních postupů ve venkovských oblastech Východního rovníkového státu. Na tento projekt získala Charita České republiky dotaci ve výši 2 milionů Kč. Druhým projektem, jenž byl podpořen rovněž částkou 2 milionů Kč, byl zastřešován humanitární organizací MAGNA – Děti v tísni. Cílem bylo zabezpečení základní zdravotní a nutriční péče pro matky, děti a další ohrožené skupiny obyvatelstva kraje Terekeka.³⁷

Jak jsme již zmínili na začátku, pozornost České republiky je věnována také zemím, které byly zasaženy přírodní katastrofou, přičemž jednou z nich bylo Haiti. Patří k nejchudším zemím západní polokoule, která je vystavena neustálým přírodním katastrofám. V paměti jistě máme zemětřesení, které se událo v roce 2010 v Port-au-Prince. Dle odhadů mezinárodní zdravotnické organizace Lékaři bez hranic si vyžádalo 222 000 mrtvých a zároveň za sebou zanechalo 1,5 milionu obyvatel bez domova a v otřesných životních podmínkách³⁸. Avšak na podzim v roce 2012 tato země čelila další přírodní katastrofě v podobě hurikánu Sandy, který si v důsledku svého ničivého působení vyžádal přes

³³ Ministerstvo zahraničních věcí: Česká humanitární pomoc v Africe v roce 2012.

<http://www.mzv.cz/abuja/cz/vzajemne_vztahy/vztahy_s_konzskou_demokratickou/ceska_humanitarni_pomoc_africe_v_r_2012.html>.

³⁴ Užívaná zkratka pro Konžskou demokratickou republiku (Democratic Republic of Kongo).

³⁵ Ministerstvo zahraničních věcí: Humanitární pomoc České republiky v roce 2012. <http://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/humanitarni_pomoc/vyrocní_souhrny_hp/humanitarni_pomoc_cr_v_roce_2012.html>.

³⁶ Charita Česká republika: Jižní Súdán potřebuje pomoc.

<<http://caritasczech.org/kde-pusobime/afrika/jizni-sudan/jizni-sudan-potrebuje-pomoc/>>.

³⁷ Ministerstvo zahraničních věcí: Humanitární pomoc České republiky v roce 2012.

<http://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/humanitarni_pomoc/vyrocní_souhrny_hp/humanitarni_pomoc_cr_v_roce_2012.html>.

³⁸ Lékaři bez hranic: Haiti rok po zemětřesení: Navzdory masivní pomoci je humanitární situace stále tíživá.

<http://www.lekari-bez-hranic.cz/cz/aktuality/2011/haiti/rok_po_zemetreseni.php>.

50 obětí. Vzhledem nepříznivým okolnostem znovu vzrostlo riziko šíření cholery, jemuž Česká republika chtěla v rámci svých možností zamezit svým příspěvkem ve výši 2,5 milionu Kč na podporu rychlé obnovy sanitární infrastruktury a dodávek pitné vody v gesci Dětského fondu Organizace spojených národů (UNICEF).³⁹

³⁹Ministerstvo zahraničních věcí: Humanitární pomoc České republiky v roce 2012. [cit. 1. 8. 2013]. <http://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/humanitarni_pomoc/vyrocní_souhrny_h_p/humanitarni_pomoc_cr_v_roce_2012.html>.

Tabulka: Přehled humanitární pomoci České republiky v zahraničí za rok 2012

Země, oblast	Příčina	Realizátor/Příjemce	Schválený finanční závazek (Kč)	Čerpání (Kč)
Afghánistán	projekty rychlého dopadu	Zastupitelský úřad Kábul, PRT Lógar	3.000.000,-	2.817.730,08
Sýrie	konflikt	UNHCR	3.000.000,-	3.000.000,-
Afghánistán, Barma, Jižní Súdán, KDR	komplexní humanitární krize (dotační řízení)	ADRA, Člověk v tísní, Charita Česká republika, Lékaři bez hranic, MAGNA Děti v tísní	12.000.000,-	12.000.000,-
Etiopie, Keňa, Somálsko, Pákistán	obnova po katastrofách (dotační řízení)	Czech Hospital, Člověk v tísní, MAGNA Děti v tísní	4.440.000,-	4.440.000,-
Malajsie	barmští uprchlíci	Taiwan Tzu-Chi Foundation	750.000,-	750.000,-
Sýrie	konflikt	ICRC	3.500.000,-	3.500.000,-
Mali	konflikt	Charita Česká republika	2.000.000,-	2.000.000,-
Guinea	sucho a podvýživa	Lékaři bez hranic	2.000.000,-	2.000.000,-
Etiopie	sucho	Člověk v tísní	2.000.000,-	2.000.000,-
Jemen	konflikt a podvýživa	WFP	4.000.000,-	4.000.000,-
Zimbabwe	podvýživa a HIV/AIDS	Lékaři bez hranic	3.000.000,-	3.000.000,-
Afghánistán	sucho	Charita Česká republika	2.000.000,-	2.000.000,-
Sýrie	konflikt (dotační řízení)	Člověk v tísní, Diakonie ČCE, Charita Česká republika	7.499.959,-	7.499.959,-
Irák	Camp New Iraq	UNHCR	3.000.000,-	3.000.000,-
(globální určení)	naléhavé humanitární potřeby	CERF	2.500.000,-	2.500.000,-
Palestina	palestinští uprchlíci	UNRWA	4.000.000,-	4.000.000,-
Afrika	leprosálie	Omega Plus	90.000,-	90.000,-
KDR a Mali	konflikt	WFP	4.000.000,-	4.000.000,-
Nigérie	záplavy	IFRC	2.500.000,-	2.500.000,-
Sýrie	konflikt (navýšení dotace)	Člověk v tísní	2.500.000,-	2.500.000,-
Haiti	hurikán Sandy	UNICEF	2.500.000,-	2.500.000,-
Pákistán	konflikt a záplavy	IOM	2.720.000,-	2.720.000,-
Celkem (Kč)			72.999.959,-	72.817.689,08
Celkem (%)			99,99	99,75

Zdroj: Ministerstvo zahraničních věcí České republiky.

Zahraněční rozvojová politika České republiky

Systém zahraniční rozvojové spolupráce

Dle zákona č. 151/2010 Sb., o zahraniční rozvojové spolupráci a humanitární pomoci poskytované do zahraničí a o změně souvisejících zákonů se touto pomocí rozumí „*souhrn činnosti hrazených ze státního rozpočtu, jejichž cílem je přispět k odstraňování chudoby v kontextu udržitelného rozvoje, včetně plnění rozvojových cílů tisíciletí, k ekonomickému a sociálnímu rozvoji, k ochraně životního prostředí, jakož i k podpoře demokracie, dodržování lidských práv a řádné správy věcí veřejných v rozvojových zemích*“.⁴⁰

V roce 1995 obnovila Česká republika vládní program zahraniční pomoci a tím se zapojila do mezinárodní rozvojové spolupráce, přičemž velmi rychle se vyrovnala s rolí tzv. nastupující dárcovské země. Využila svých zkušeností získané z procesu politické a ekonomické transformace v 90. letech 20. století, kdy zaznamenala, jak úspěšná může být vhodně zaměřená pomoc druhých zemí na cestě k demokratické společnosti a fungující tržní ekonomice.⁴¹

*„Zahraněční rozvojová spolupráce odráží zájmy a potřeby České republiky a napomáhá intenzifikaci politických a hospodářských vztahů mezi partnerskými zeměmi a Českou republikou. S ohledem na reálné možnosti české ekonomiky je ZRS považována za oblast s potřebou trvalého růstu finančních prostředků.“*⁴²

K rámcovým strategickým cílům tuzemské rozvojové politiky patří odstraňování chudoby a podpora bezpečnosti a prosperity prostřednictvím efektivního partnerství, přičemž si uvědomuje, že samotná rozvojová pomoc není dostačující. Klíčový stimul představují zejména demokratické formy vládnutí, udržitelný ekonomický růst či zapojování rozvojových zemí do mezinárodního obchodu.⁴³

*„Zahraněční rozvojová spolupráce se uskutečňuje způsobem, který naplňuje stanovené cíle, zejména realizací programů a projektů“*⁴⁴, vysíláním expertů, poskytováním vládních stipendií ke studiu na vysokých školách v České republice, peněžními dary do

⁴⁰ Zákon č. 151/2010 Sb., o zahraniční rozvojové spolupráci a humanitární pomoci poskytované do zahraničí a o změně souvisejících zákonů v platném znění. <http://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/koncepce_publikace/zakon_o_zahranicni_rozvojove_spolupraci.html>.

⁴¹ Koncepce zahraniční rozvojové spolupráce České republiky na léta 2010 – 2017. <http://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/koncepce_publikace/koncepce_zrs_cr_2010_2017.html>.

⁴² Usnesení vlády České republiky ze dne 31. března 2004 č. 302, o zásadách zahraniční rozvojové spolupráce po vstupu České republiky do Evropské unie. <<http://kormoran.vlada.cz/usneseni/usnweb.nsf/0/66E45F679EF975CAC12571B6006EB537>>.

⁴³ Koncepce zahraniční rozvojové spolupráce České republiky na léta 2010 – 2017. <http://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/koncepce_publikace/koncepce_zrs_cr_2010_2017.html>.

⁴⁴ Rozlišujeme tři formy rozvojových projektů: dvoustranné, trojstranné a malé lokální. V rámci dvoustranných projektů se Česká republika soustřeďuje především na technickou spolupráci, kde může lépe uplatnit své komparativní výhody. Trojstranné rozvojové projekty představují přínosnou formu rozvojové spolupráce, která je založena spolufinancování projektů s jinými dárci. Malé lokální projekty jsou realizované při zastupitelských úřadech České republiky v zahraničí, které umožňují menší, přesně cílené rozvojové aktivity, přičemž hlavním účelem je na základě znalosti zastupitelského úřadu České republiky v zahraničí o daném teritoriu přispět místním subjektům.

*zahraničí, finančními příspěvky zahraničním institucím, mezinárodním organizacím a integračním seskupením a poskytováním zvýhodněných půjček a úvěrů“.*⁴⁵

Základní principy tuzemské rozvojové spolupráce vycházejí zejména z Evropského konsensu o rozvoji z roku 2005, Pařížské deklarace o efektivnosti pomoci z roku 2005⁴⁶ a Akční agendy z Akkry z roku 2008⁴⁷. V České republice je legislativní a koncepční rámec tvořen zákonem o zahraniční rozvojové spolupráci a humanitární pomoci poskytované do zahraničí⁴⁸ a Koncepcí zahraniční rozvojové spolupráce České republiky na období 2010 – 2017⁴⁹, k jejichž schválení došlo v roce 2010, přičemž detailní postupy pro rozvojové spolupráce jsou zakotveny v Zásadách pro poskytování zahraniční spolupráce a humanitární pomoci.

V předchozích letech Česká republika učinila řadu kroků, které směřovaly k vytvoření efektivního systému rozvojové pomoci, včetně zaměření na institucionální zajištění této pomoci, které je tvořeno následujícími subjekty: Ministerstvo zahraničních věcí, Česká rozvojová agentura, Rada pro zahraniční rozvojovou spolupráci, Zastupitelské úřady. V následující části uvádím schéma, které nám zobrazuje propojení těchto institucí.

⁴⁵ Zákon č. 151/2010 Sb., o zahraniční rozvojové spolupráci a humanitární pomoci poskytované do zahraničí a o změně souvisejících zákonů v platném znění. <http://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/koncepce_publicace/zakon_o_zahranicni_rozvojove_spolupraci.html>.

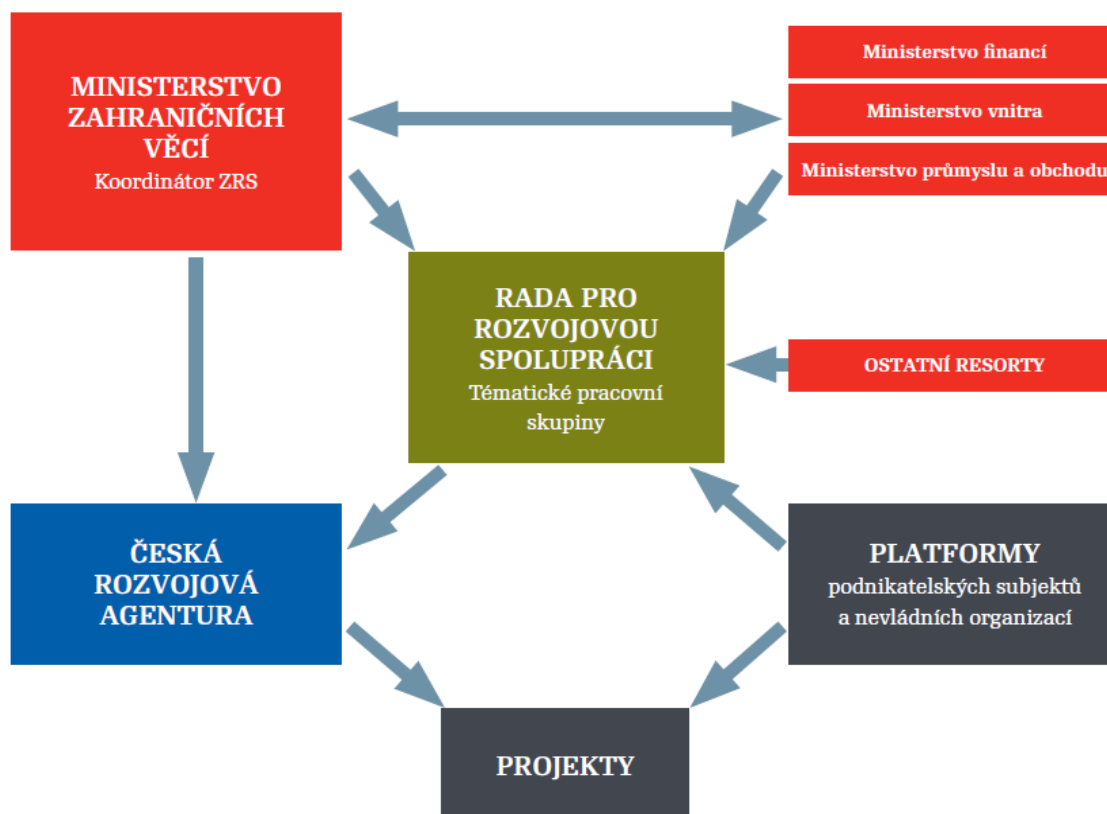
⁴⁶ Pařížská deklarace zejména vyzdvihuje vlastnictví rozvojového procesu rozvojovými zeměmi, harmonizaci postupů donorů v rámci přípravy programu, včetně dokládání výsledků, a respektování rozvojových programů, které byly připraveny rozvojovými zeměmi.

⁴⁷ Akční agenda z Akkry klade především důraz na využívání administrativních systémů partnerských zemí, na zvýšení podílu přímo rozpočtové pomoci z celkové rozvojové pomoci či dělbu práce mezi donorskými zeměmi.

⁴⁸ Úlohou tohoto zákona je jasně definování rozvojové pomoci a humanitární pomoci, stanovení pravomoci a působnosti orgánů státní správy, právní zakotvení České rozvojové agentury (jako implementačního orgánu rozvojové spolupráce) a v oblasti humanitární pomoci rozdělení kompetencí mezi Ministerstvem zahraničních věcí České republiky a Ministerstvem vnitra České republiky.

⁴⁹ V rámci Koncepce zahraniční rozvojové pomoci České republiky na období 2010 – 2017 se můžeme seznámit s mezinárodními doporučeními vedoucí k efektivitě, základními cíli a zásadami české rozvojové spolupráce a se stanoveními teritoriálními a sektorovými prioritami.

Schéma institucionálního zabezpečení rozvojové spolupráce v České republice



Zdroj: Publikace Česká republika pomáhá: Zahraniční rozvojová spolupráce České republiky.

Pro oblast zefektivnění a jasného institucionálního zajištění zahraniční rozvojové spolupráce České republiky byly na základě Zvláštního hodnocení Výboru Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj pro rozvojovou pomoc⁵⁰ navrženy následující doporučení:

„Ke zlepšení účinnosti, soudržnosti a dopadu české rozvojové spolupráce by se Ministerstvo zahraničních věcí České republiky mělo stát jedinou autoritou pro politiku, řízení a realizaci rozvojové spolupráce. Dvoustranný rozpočet na rozvojovou spolupráci by měl být posílen na tomto ministerstvu, které by mělo kam a jak směřovat prostředky v souladu s rozvojovými cíli dohodnutými s vládami partnerských zemí.

Reforma systému české dvoustranné pomoci vyžaduje řadu závažných institucionálních změn mimo jiné: vyjasnění úlohy a odpovědnosti sektorových ministerstev tak, aby bylo možné využít jejich bohatých odborných zkušeností, začlenění oddělení transformační spolupráce a jiných rozptýlených útvarů a funkcí do odboru/sekce rozvojové

⁵⁰ Ministerstvo zahraničních věcí České republiky v červnu roku 2006 požádalo Výbor Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj pro rozvojovou pomoc, aby jeho experti provedli zpracování zprávu o českém systému rozvojové spolupráce. Hodnotící tým, jež byl složený z expertů Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj a zástupců Německa a Spojených států se podrobně seznámil s principy a systémem rozvojové spolupráce České republiky, které byl posuzován na základě spolupráce se všemi důležitými domácími partnery v této oblasti.

spolupráce a humanitární pomoci, jasné rozdělení kompetencí mezi tento obor a navrhovanou implementační agenturu, začlenění odborníků na rozvojovou spolupráci do českých velvyslanectví v prioritních zemích

*České úřady by měly prozkoumat škálu vhodných nástrojů k zapojení soukromého sektoru do rozvojové spolupráce, a to i formou partnerství soukromého a veřejného sektoru, budováním obchodních kapacit, investičními zárukami a pojištěním rizik. České obchodní aktivity na podporu investic je třeba odlišovat od projektů rozvojové spolupráce financované z rozpočtu ODA.*⁵¹

Teritoriální priority České republiky s uvedením priorit jiných členských zemí Evropské unie

U každé země existují odlišné primární důvody, které jsou rozhodující pro zahájení rozvojové spolupráce v daném teritoriu. Při výběru jednotlivých zemí byly vzaty v úvahu komparativní výhody České republiky, zkušenosti se schopností příjemce absorbovat poskytovanou pomoci a doporučení ze strany Výboru pro rozvojovou pomoc Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (DAC). Důležitý faktor, který slouží posouzení, zda daná země by měla být začleněna k prioritním zemím v rámci zahraniční rozvojové spolupráce České republiky, je rovněž Index lidského rozvoje, představující mezinárodně uznávaný standard pro měření sociální prosperity v hodnoceních Rozvojového programu Organizace spojených národů (United Nations Development Programme, UNDP). Při výběru teritoriálních priorit pro nadcházející období využila následujících čtyř okruhu kritérií: dvoustranné rozvojové vztahy s Českou republikou⁵², potřebnost rozvojové spolupráce na straně partnerské země⁵³, připravenost pomoc přijímat⁵⁴ a zohlednění dělby práce s ostatními dárči.⁵⁵

Na základě zkušeností získaných z předchozí Koncepce rozvojové spolupráce České republiky na období let 2002 – 2007 se podařilo omezit roztříštěnost rozvojové spolupráce České republiky, která významně ovlivňovala její efektivitu. Předchozí Koncepce, jež byla přijatá v roce 2002, stanovila seznam 20 zemí, ve kterých měla Česká republika realizovat své rozvojové aktivity. Avšak v roce 2004 se tento seznam ukázal příliš široký, a z tohoto důvodu byl zúžen na 8 prioritních zemí (Angola, Bosna a Hercegovina, Jemen, Moldavsko,

⁵¹ Zvláštní hodnocení Výboru Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj pro rozvojovou pomoc. [cit. 12.8.2013]. <http://is.cuni.cz/studium/eng/predmety/index.php?do=download&did=28113&kod=YMN070>

⁵² V minulém období se ukázalo, že pro efektivní realizaci rozvojových projektů jsou klíčové intenzivní dvoustranné vztahy. Dobré postavení České republiky umožňuje lépe využít její komparativní výhody ve prospěch partnerské (přijímací) země. Bezpodmínečným faktorem je rovněž přítomnost zastupitelských úřadů České republiky v dané, jelikož se ukázalo, že bez rezidentního zastoupení klesá efektivnost rozvojových projektů.

⁵³ Ke stanovení míry potřebnosti lze využít následující ukazatele: kategorizace zemí sestavena Organizací pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (DAC) dle hrubého národního důchodu, Index lidského rozvoje.

⁵⁴ K hlavním faktorům, které nám nastíní, zda daná země je připravena pomoc přijímat, je existence strategického dokumentu pro omezování chudoby a pro dlouhodobě udržitelný rozvoj, např. Národní rozvojové plány, Strategie udržitelného rozvoje, Strategické plány či jiné akční programy v jednotlivých sektorech.

⁵⁵ Koncepce zahraniční rozvojové spolupráce České republiky na léta 2010 – 2017. [cit. 2. 6. 2013] <http://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/koncepce_publikace/koncepce_zrs_cr_2010_2017.html>.

Mongolsko, Srbsko, Vietnam a Zambie), výběr byl opět učiněn na základě stanovených kritérií, která již byla zmíněna výše. Přes značné snížení počtu prioritních zemí se projevilo, že i osm zemí je vzhledem k možnostem a finančním kapacitám České republiky stále příliš mnoho, což nám i dokazují doporučení ze strany Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (DAC) a Světové banky.

Stanovení teritoriálních priorit posiluje předvídatelnost rozvojové spolupráce a zároveň usnadňuje plánování aktivit všem aktérům. Po stanovení teritoriálních priorit jsou pak následně zpracovány a vládě předkládány ke schválení programy rozvojové spolupráce s prioritními zeměmi.⁵⁶

Při určování teritoriálních priorit na období let 2010 – 2017 Česká republika vyhodnotila dosavadní programovou spolupráci s 8 prioritními zeměmi a vzala v úvahu rady, které ji byly doporučeny ze strany Výboru Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj pro rozvojovou pomoci (DAC). Po podrobné analýze bylo rozhodnuto, že Česká republika bude realizovat zahraniční rozvojovou spolupráci v následujících kategoriích zemí:



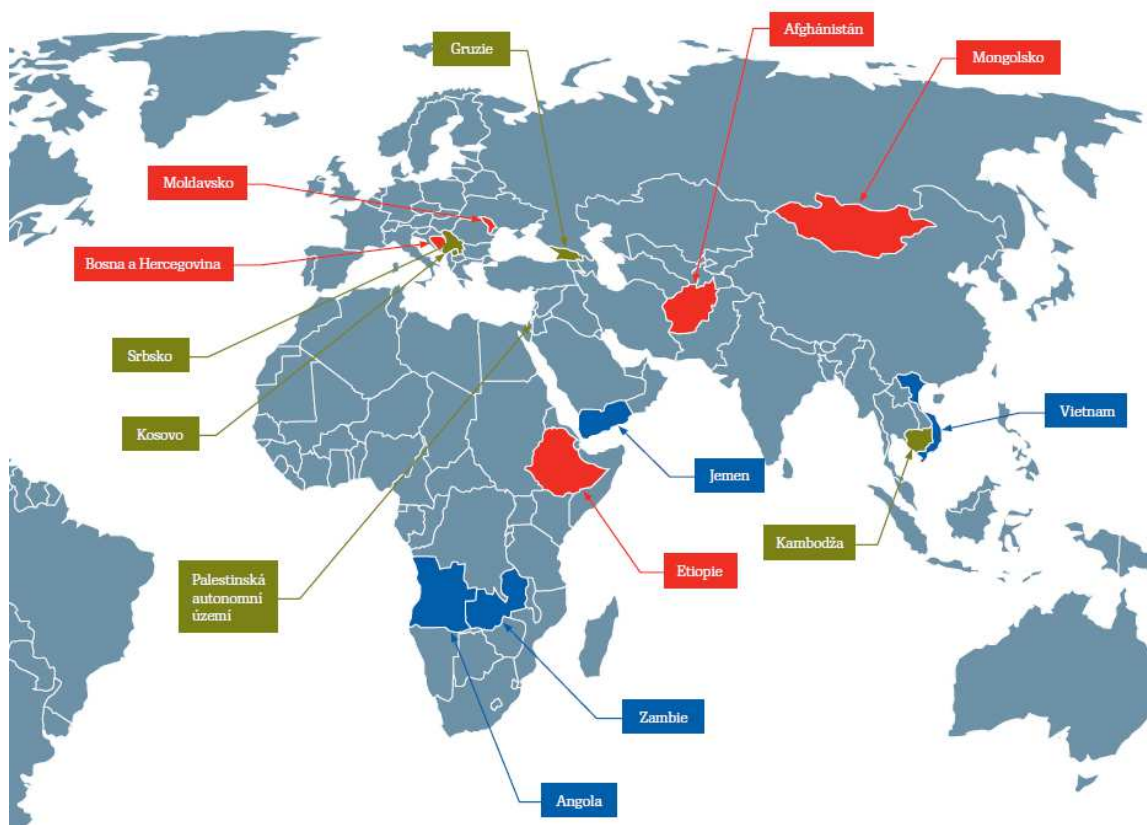
Zdroj: Koncepce zahraniční rozvojové spolupráce České republiky na období 2010 – 2017 .

Třetí kategorie zemí představuje specifickou skupinu zemí, v nichž Česká republika v roli zodpovědného donora podniká kroky, které zajistí udržitelnost probíhajících a končících projektů. Z tohoto důvodu budou na počátku platnosti Koncepce ZRS (na období let 2010 – 2017) každoročně v Plánu ZRS na nadcházející rok vyčleněny prostředky, které umožňují realizátorům, včetně České republiky, završit své rozvojové působení v partnerské zemi.⁵⁷

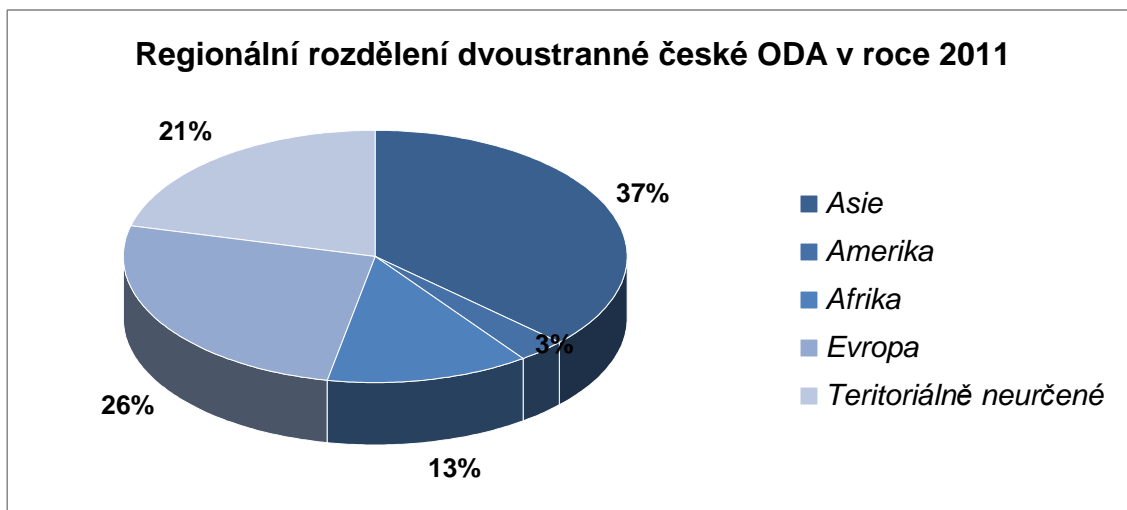
⁵⁶ Rozvojovka: Zahraniční rozvojová spolupráce České republiky. [cit. 2. 6. 2013].
<<http://www.rozvojovka.cz/zahranicni-rozvojova-spoluprace-cr>>.

⁵⁷ Koncepce zahraniční rozvojové spolupráce České republiky na léta 2010 – 2017. [cit. 2. 6. 2013].
<http://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/koncepce_publikace/koncepce_zrs_cr_2010_2017.html>.

Mapa s vytyčením teritoriálních priorit České republiky.



Zdroj: Publikace Ministerstva zahraničních věcí České republiky: Česká republika pomáhá.



Zdroj: Publikace Ministerstva zahraničních věcí České republiky: Česká republika pomáhá.



Zdroj: Publikace Ministerstva zahraničních věcí České republiky: Česká republika pomáhá.

V následující části práce se velmi stručně seznámíme s přístupem jiných zemí Evropské unie k rozvojové pomoci, zejména s vytyčením jejich teritoriálních priorit. Vybrala jsem skupinu zemí Visegradské čtyřky (V4)⁵⁸, jejímž členem je Česká republika, Polsko, Maďarsko a Slovensko.

Polská rozvojová spolupráce je zastřešována především Ministerstvem zahraničních věcí, které v rámci své působnosti stanovuje priority této pomoci, včetně zajištění její koordinace. Důležitou roli má rovněž Ministerstvo financí (v oblasti preferenčních půjček či odpuštění dluhů) a Ministerstvo vědy a vyššího školství (v oblasti stipendií a stáží). Zaměřuje se především na redukci chudoby, plnění Rozvojových cílů tisíciletí a Pařížské deklarace, šíření demokracie, včetně rozvoje občanské společnosti a nezávislosti veřejných institucí. Polsko při realizaci pomoci vychází ze Strategie rozvojové spolupráce a humanitární pomoci stanovenou na období let 2008 – 2015, na niž Ministerstvo zahraničních věcí započalo práci již v roce 2006. Na jejím základě byly stanoveny tyto prioritní země: Bělorusko, Ukrajina, Afghánistán, Gruzie, Tanzanie, Angola a Palestinská autonomní území.⁵⁹

Rozvojová politika Maďarska je vytvářena Vládním výborem pro mezinárodní rozvojovou spolupráci, jehož kompetencí je výběr prioritních zemí a sektorů a koordinace vytvořených ročních národních plánů.

⁵⁸ Visegradská čtyřka je uskupení čtyř středoevropských států: České republiky, Maďarska, Polska a Slovenska, založené roku 1991. Aktivita v rámci vzájemné spolupráce zemí V4 inicioval zejména společný zájem zemí postkomunistického bloku o integraci mez vyspělé západoevropské demokracie.

⁵⁹ GAMBOVÁ, I.: Role rozvojové pomoci v zahraniční politice – srovnání České republiky, Polska a Rakouska. Bakalářská práce. Masarykova univerzita v Brně. Brno. 2009.

Maďarsko si vytyčilo následující čtyři kategorie, v jejichž rámci bude poskytovat zahraniční rozvojovou spolupráci:

- Partnerské země založené na střednědobých „Country Strategy Papers“⁶⁰: Bosna a Hercegovina, Moldavsko, Palestinská autonomní území, Srbsko, Vietnam
- Projektové partnerské země: Afrika (subsaharský region), Kambodža, Kosovo, Kyrgyzstán, Laos, Makedonie, Mongolsko, Černá Hora, Ukrajina, Jemen
- Partnerské země založené na mezinárodních závazcích: Afghánistán, Irák
- Partnerské země vhodné pro vázanou finanční pomoc: země dle kategorizace Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj.⁶¹

V rámci Slovenska je na poli rozvojové pomoci koordinátorem Ministerstvo zahraničních věcí, Odbor rozvojové spolupráce a humanitární pomoci, přičemž do rozvojové spolupráce jsou zapojeny i další ministerstva, obdobně jako u České republiky. Významnou úlohu v rozvojové politice sehrává Koordinační výbor pro oficiální rozvojovou pomoc, který sehrává úlohu expertního poradního orgánu pro Ministerstvo zahraničních věcí Slovenské republiky. Slovensko až do svého vstupu do Evropské unie poskytovalo pomoc pouze prostřednictvím dobrovolných příspěvků mezinárodním organizacím či humanitární pomocí. Základní dokument, odrážející principy a vymezení priorit jak teritoriálních, tak sektorových je Střednědobá strategie oficiální rozvojové pomoci Slovenské republiky na roky 2009 – 2013. Po vyhodnocení kritérií (např. politická a ekonomická kritéria, potřeby rozvojových zemí, úspěšnost či efektivnost předchozí rozvojové pomoci), jež si Slovensko zvolilo po stanovení teritoriálních priorit, vyhodnotilo následující kategorie zemí, v nichž bude své rozvojové aktivity realizovat:

- Programové země podle střednědobé strategie: Afganistan, Keňa, Srbsko
- Projektové země dle střednědobé strategie: Albánie, Bělorusko, Bosna a Hercegovina, Černá Hora, Etiopie, Gruzie, Kazachstán, Kyrgyzstán, Makedonie, Moldavsko, Mongolsko, Súdán, Tádžikistán, Ukrajina, Uzbekistán, Vietnam.⁶²

Sektorové priority České republiky

Na základě Zvláštního hodnocení tuzemské zahraniční rozvojové spolupráce, zpracované Organizací pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (DAC), bylo České republice doporučeno přehodnotit své sektorové zaměření a soustředit se zejména na oblasti, v nichž má jasnou komparativní výhodu. Sektorové priority České republiky by zároveň měly odrážet obecné priority mezinárodního společenství, jež vychází ze základního dokumentu v této oblasti, a to Rozvojových cílů tisíciletí. Pro období, počínaje rokem 2010, bylo v rámci

⁶⁰ Evropská unie v rámci své rozvojové asistence vytváří regionální i teritoriální programy spolupráce pro téměř všechny rozvojové regiony a státy světa s názvem Country Strategy Papers.

⁶¹ Rozvojovka: Rozvojová politika nových členských států EU. [cit. 15. 9. 2013].
<<http://www.rozvojovka.cz/rozvojova-politika-novych-clenskych-statu-eu>>.

⁶² Strednedobá stratégia oficiálnej rozvojovej pomoci Slovenskej republiky na roky 2009-2013. [cit. 15. 9. 2013].
<<http://europeandcis.undp.org/uploads/public1/files/Strednodoba%20strategia%202009-2013.pdf>>.

Koncepce zahraniční rozvojové spolupráce České republiky identifikováno pět prioritních oblastí, ve kterých Česká republika disponuje bohatými zkušenostmi: životní prostředí, zemědělství, sociální rozvoj, ekonomický rozvoj a podpora demokracie, lidských práv a společenské transformace.⁶³

V prioritní oblasti životního prostředí Česká republika disponuje s praktickými a přenositelnými zkušenostmi, které lze využít ke kvantitativnímu zlepšení stavu životního prostředí či k zavádění a implementaci environmentálního práva. Aktivity v rámci tohoto sektoru zároveň přispívají k naplňování cílů mezinárodních úmluv a sedmého Rozvojového cíle tisíciletí (tj. zajistit udržitelnost životního prostředí). Z hlediska komparativních výhod a dosavadních zkušeností České republiky v oblasti životního prostředí budou činnosti zaměřeny zejména na zásobování pitnou vodou a ochranu vodních zdrojů, odstraňování ekologických zátěží, rozvoj odpadového hospodářství, udržitelné způsoby využívání přírodních zdrojů, ochranu před přírodními riziky a katastrofami, aj.

V mnoha chudých a méně rozvinutých zemích stále panuje problém spočívající v nedostatečném přístupu ke kvalitním potravinám. Snahou České republiky je přispět k řešení tohoto problému, a proto se v oblasti zemědělství zaměřuje na přenos „know-how“⁶⁴ s důrazem na využití vhodných zemědělských technologií a pěstování vhodných druhů plodin. Avšak zde aktivity České republiky nekončí. V rámci podpory vodohospodářství se zaměřuje na zajištění přístupu k vodě, udržitelné nakládání s vodou či vhodné zavlažovací technologie. V neposlední řadě je pozornost věnována rovněž podpoře rozvoje venkovských zemědělských hospodářství.

K sociálnímu rozvoji (včetně vzdělávání, sociálních a zdravotnických služeb) přispívá tím, že podporuje základní a učňovské školství, čímž plní řadu Rozvojových cílů tisíciletí⁶⁵, jelikož více než polovina těchto cílů souvisí se sociálním rozvojem.⁶⁶

Díky svým dlouholetým a odborným zkušenostem může Česká republika významně přispět do prioritní oblasti sektoru ekonomického rozvoje, přičemž se zejména zaměřuje na podporu udržitelných zdrojů energie, energetické soběstačnosti či technické modernizace, včetně rozvoje dopravní infrastruktury. Úsilí v tomto sektoru je též věnováno podpoře malých a středních podnikatelů, farmářů či rozvoji trhu práce a obchodu. Důležitým prvkem rozvojové spolupráce je rovněž řešení otázek obchodu a rozvoje, s cílem rozvojové země začlenit do systému Světové obchodní organizace (World Trade Organisation, WTO) a zároveň je naučit efektivně využívat obchod jako prostředek ke snižování chudoby.

Zaměření posledního prioritního sektoru je věnováno podpoře demokracie, lidských práv a společenské transformaci. Jak jsme již zmínili, Česká republika koresponduje se

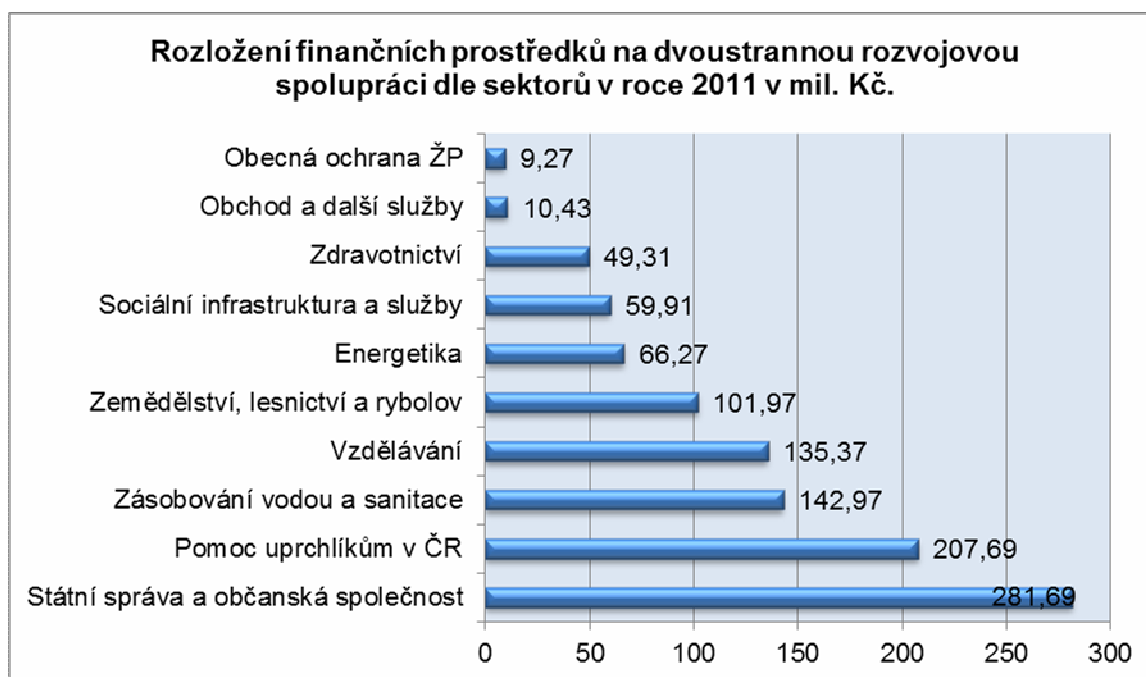
⁶³ Koncepce zahraniční rozvojové spolupráce České republiky na léta 2010 – 2017. [cit. 2. 6. 2013]. <http://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/koncepce_publikace/koncepce_zrs_cr_2010_2017.html>.

⁶⁴ Pojem know-how představuje hospodářský nehmotný statek, který lze charakterizovat jako souhrn poznatků, výrobních či obchodních znalostí a postupů získaných dlouholetou zkušeností.

⁶⁵ Svými aktivitami v rámci sociálního rozvoje přispívá Česká republika k plnění Rozvojového cíle č. 2: Dosažení základního vzdělání pro všechny, cíle č. 5: Zlepšení zdraví matek a cíl č. 6: Boj s HIV/AIDS, malárií a dalšími nemocemi.

⁶⁶ Koncepce zahraniční rozvojové spolupráce České republiky na léta 2010 – 2017. [cit. 2. 6. 2013]. <http://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/koncepce_publikace/koncepce_zrs_cr_2010_2017.html>.

zkušenostmi, které získala během procesu politické, společenské a ekonomické transformace. Zmiňovanou přednost se snaží zúročit především v zemích, které procházejí obdobnými změnami, či v nich dosud demokratizační proces nebyl zahájen. Hlavní nástroj, zaměřující se na podporu demokracie je Program transformační spolupráce, spravovaný odborem lidských práv Ministerstva zahraničních věcí České republiky (LPTP). „*Prioritními oblastmi tohoto programu jsou zejména posilování občanské společnosti a její spolupráce s místními správami, rozvoj nezávislých médií, výchova k aktivnímu občanství a podpora obránců lidských práv*“.⁶⁷



Zdroj: Publikace Ministerstva zahraničních věcí České republiky: *Česká republika pomáhá*.

Rozvojové aktivity České republiky v prioritních zemích s programem spolupráce

„*Programy rozvojové spolupráce jsou komplexními nástroji rozvojové spolupráce, jejichž cílem je přispět k zlepšování buď v rámci vybraných sektorů v partnerských zemích (sektorové programy), nebo partnerských zemích jako celku*“.⁶⁸

⁶⁷ Koncepce zahraniční rozvojové spolupráce České republiky na léta 2010 – 2017. <http://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/koncepce_publikace/koncepce_zrs_cr_2010_2017.html>.

⁶⁸ Česká rozvojová agentura: Programová spolupráce. <<http://www.czda.cz/rozvojova-spoluprace/rozvojova-spoluprace-cr-zrs/bilateralni-spoluprace/programova-spoluprace.htm>>.

Afghánistán

Afghánistán řadíme k nejchudším zemím světa⁶⁹, kde ve spojitosti s důsledky více než třicet let bojů panuje značná vnitřní nestabilita, špatná bezpečnostní situace, technologická a infrastrukturní zaostalost či nedostatek vzdělávacích kapacit. Pomoc České republiky se váže již k 80. létům 20. století (v té době ještě Československo), avšak po nástupu Tálibánu byly vazby zpřetrhány a rozvojové aktivity byly zpět navázány až v roce 2011.⁷⁰

V lednu 2006 byl oficiálně představen dokument s názvem „The Afghanistan Compact“. „*Ohlásil začátek procesu, který propojuje rekonstrukční plány na ministerské úrovni s ambicemi afghánské vlády demonstrované Afghánskou rozvojovou strategií (ANDS)*“⁷¹. Neméně významnými dokumenty jsou tzv. Národní programy (National Priority Programmes, NPPs), které rozpracovávají konkrétní priority a možné formy pomoci v rámci těchto sektorů. V zájmu efektivního naplnění Národního programu bylo vytyčeno 22 programů, jež byly seskupeny do následujících šest skupin, a na něž by se rozvojové aktivity měly zaměřovat: bezpečnost, rozvoj lidských zdrojů, rozvoj infrastruktury, rozvoj soukromého sektoru, zemědělství a vládnutí. Na základě dosavadních zkušeností a úspěšnosti projektů, Česká republika určila následující tři plánované sektory svého působení: zemědělství, vzdělání a voda/sanitace, které jsou vytyčeny v Programu spolupráce 2013 – 2017 s Afghánistánem.

V rámci rozvojové spolupráce se Česká republika zaměřila především na podporu aktivit Provinčního rekonstrukčního týmu v Lógaru, který od roku 2008 zrealizoval více než 200 projektů, avšak pomoc České republiky dále pokračuje činnostmi, jež mají zajistit jak rozvoj zemědělského vzdělávání, tak materiální podporu vybraných školských zařízení, např. v provincii Balch, Hérát, Laghman).⁷²

V roce 2011 k největším zrealizovaným projektům patřila podpora středního zemědělského vzdělání, a to formou výstavby Střední zemědělské školy v Pol-e Alam, řešená Provinčním rekonstrukčním týmem. Dále byly v roce 2011 na návrh zastupitelského úřadu v Kábulu zrealizovány dva malé lokální projekty ve výši 107 000 Kč, které byly zaměřené na zvyšování počítačové gramotnosti žáků a studentů. V rámci podpory vzdělání Česká republika poskytuje vládní stipendia, přičemž v roce 2011 nabídla nová čtyři vládní stipendia, avšak využita byla pouze dvě.⁷³

Následující část práce obsahuje tabulku, která nám nabízí stručný přehled probíhajících projektů v Afghánistánu dle jednotlivých sektorů. V některých sektorech probíhá více projektů současně, přičemž s kompletním seznamem všech projektů se můžeme seznámit v příloze této práce. V tabulce uveden je pouze jeden projekt, na jehož realizaci je určen největší objem finančních prostředků.

⁶⁹ Dle Indexu lidského rozvoje je tato země řazena na 172. místo z celkového počtu 187 zemí.

⁷⁰ Česká republika pomáhá: Zahraniční rozvojová spolupráce České republiky. Praha: Ministerstvo zahraničních věcí České republiky, 2012. ISBN neuvedeno.

⁷¹ Program rozvojové spolupráce 2013 – 2017: Afghánistán.
<http://www.mzv.cz/file/995867/PROGRAM_RS_AFG_2013_2017_final.pdf>.

⁷² Program rozvojové spolupráce 2013 – 2017: Afghánistán.
<http://www.mzv.cz/file/995867/PROGRAM_RS_AFG_2013_2017_final.pdf>.

⁷³ Česká republika pomáhá: Zahraniční rozvojová spolupráce České republiky. Praha: Ministerstvo zahraničních věcí České republiky, 2012. ISBN 978-80-7441-012-3.

Tabulka: Probíhající projekty v Afghánistánu.

Sektor	Název projektu	Doba realizace	Realizátor	Rozpočet v Kč
Vzdělání	Podpora zkvalitňování výuky na středních zemědělských školách	Rok 2011 – 2013	Člověk v tísni, o. p. s.	11 900 000
Obchod a další služby	Podpora rozvoje zpracování zemědělské produkce a drobných živností v okrese Zare	Rok 2011 – 2014	Člověk v tísni, o. p. s.	8 425 000
Zemědělství, lesnictví a rybolov	Zvýšení kvality zemědělské produkce v okrese Zare	Rok 2012 – 2014	Člověk v tísni, o. p. s.	8 925 000

Zdroj: Česká rozvojová agentura.

Bosna a Hercegovina

V rámci zahraniční rozvojové spolupráce je Česká republika Bosnou a Hercegovinou vnímána jako významný partner, který je zajímavý nejen z důvodu kulturní blízkosti, ale rovněž díky transformačním zkušenostem České republiky a relativně nedávnou integrací do Evropské unie.⁷⁴

Česká rozvojová spolupráce vychází z principu partnerství a odvíjí se od potřeb partnerské země. Sektorové zaměření České republiky je formulováno v Koncepci zahraniční rozvojové spolupráce České republiky na období 2010 – 2017, přičemž zohledňuje své komparativní výhody. Rozvojová spolupráce České republiky je zaměřena na následující sektory: státní správa a občanská soudržnost, zásobování vodou a sanitace, obecná ochrana životního prostředí, výroba a dodávky energie, zemědělství/lesnictví/rybolov a zdravotnictví.

V sektoru energetiky byl v roce 2011 zahájen rozvojový projekt, jehož zaměření se týká zřízení centrálního zásobování teplem z biomasy v obci Nemila. Dále došlo k ukončení aktivit v sektoru dopravy, které bylo zakončeno slavnostním završením spolupráce s Dopravním podnikem Sarajevo, jemuž by byly dodány náhradní díly na tramvaje československé výroby, které byly do Sarajeva dodány v 70. letech 20. století. Česká republika se věnovala též činnostem v rámci transformační spolupráce, kdy byly implementovány projekty s účelem posílení a zefektivnění v oblasti prevence a boje proti obchodu s lidmi na území Bosny a Hercegoviny. V rámci rozvojové pomoci České republiky jsou Bosně a Hercegovině pravidelně poskytována vládní stipendia, díky kterým v roce 2011 u nás studovalo 26 studentů prostřednictvím stipendijního programu a dalších 70 studentů díky stipendii z jiných zdrojů.

⁷⁴ Program rozvojové spolupráce: Bosna a Hercegovina 2011 – 2017. <http://www.mzv.cz/file/693379/program_rozvojove_spoluprace_Bosna_a_Hercegovina_2011_2017_CZ.pdf>.

Následující část práce obsahuje tabulku, která nám nabízí stručný přehled probíhajících projektů v Bosně a Hercegovině dle jednotlivých sektorů. V některých sektorech probíhá více projektů současně, přičemž s kompletním seznamem všech projektů se můžeme seznámit v příloze této práce. V tabulce uveden je pouze jeden projekt, na jehož realizaci je určen největší objem finančních prostředků.

Tabulka: Probíhající projekty v Bosně a Hercegovině.

Sektor	Název projektu	Doba realizace	Realizátor	Rozpočet v Kč
Státní správa a občanská společnost	Podpora ekonomického rozvoje v zemědělství v Bosně a Hercegovině ve spolupráci s USAID a Sida	Rok 2011 – 2013	SVU Praha/Jihlava, Univerzita Sarajevo, Exploring Bosnia, Regionální poradenská služba Bratunac)	9 000 000
Výroba a dodávky energie	Využití obnovitelných zdrojů energie pro systém centrálního zásobování teplem v obci Nemila	Rok 2011 – 2013	Sdružení firem „EKO-CZT Nemila“ pod vedením firmy MEVOS spol., s. r. o.	35 950 000
Zásobování vodou a sanitace	Zajištění přístupu k pitné vodě v obci Lukavac	Rok 2011 – 2014	MEVOS, s. r. o.	27 000 000
Zdravotnictví	Rozvoj kapacit v oblasti cévní chirurgie ve vybraných zdravotnických zařízeních	Rok 2012 – 2013	Výběrové řízení stále probíhá	11 000 000
Vzdělání	Vybavení a zavedení pracoviště pro posuzování kvality inseminačních dávek na Univerzitě Banja Luka	Rok 2012 – 2013	Česká zemědělská univerzita v Praze	1 479 548
Zemědělství, lesnictví a rybolov	Zvýšení výroby mléka v severovýchodní Bosně	Rok 2010 – 2013	Svět jako domov, a další	30 500 000

Zdroj: Česká rozvojová agentura.

Etiopie

Ačkoliv byl v Etiopii v posledních letech zaznamenán ekonomický růst, stále je tato země řazena k nejhudším a nejméně rozvinutým zemím světa, dle Indexu lidského rozvoje se tato země nachází na 174. místě. „Při rozhodnutí o povýšení rozvojové spolupráce na úroveň programovou a zařazení Etiopie do nejvyšší kategorie partnerských zemí (tzv. programové země) v květnu 2010 vzala vláda České republiky v úvahu rovněž historicky dobré vzájemné vztahy obou zemí. V dobách Československa patřila Etiopie k největším obchodním partnerům v Africe“.⁷⁵ Vzhledem k rozloze Etiopie je nezbytné projekty koncentrovat do určitého regionu, a zároveň zajistit koordinaci s ostatními dárci. Dle Koncepce zahraniční rozvojové spolupráce České republiky na léta 2010 – 2017 byly stanoveny následující sektory, v nichž se bude rozvojová pomoc realizovat: zemědělství, zásobování vodou a sanitace, vzdělávání, avšak v menší míře bude pozornost věnována také sektorům zabývajícím se prevencí katastrof, připravenosti na jejich řešení a zdravotnictvím.

Česká republika se soustřeďuje na zvyšování kvality základního a středoškolského vzdělání prostřednictvím aplikace „Manuálu moderních vyučovacích metod“, který byl zpracován v součinnosti vzdělávacích odborníků z obou zemí a akreditován Ministerstvem školství Etiopie. Zároveň byly aktivity zaměřeny podporu odborného vzdělávání ve zpracování kůži a zkvalitnění kurzů kožedělné výroby, jelikož Etiopie patří k zemím s největším množstvím skotu na světě, avšak s nízkou úrovní rozvoje kožedělného průmyslu.⁷⁶

Kvůli nedostatečnému přístupu obyvatel ke kvalitním a nezávadným zdrojům pitné vody se Česká republika výrazně věnuje sektoru zaměřený na zásobování vodou a sanitaci, v okrese Alaba. „Projekty v oblasti vodohospodářství se týkaly zejména hydrogeologického mapování různých oblastí Etiopie, včetně doporučení pro udržitelné využívání vodních zdrojů. Významným prvkem projektů bylo posilování kapacit etiopského partnera, tj. Geologické služby Etiopie“⁷⁷.

V rámci rozvojové spolupráce jsou pravidelně poskytována vládní stipendia, kdy pro akademický rok 2011/2012 bylo přijato šest nových etiopských studentů. V současné době na tuzemských vysokých školách studuje celkem 22 studentů pocházející z Etiopie, a zejména v oborech lékařství, ekonomie a zemědělství.⁷⁸

Následující část práce obsahuje tabulku, která nám nabízí stručný přehled probíhajících projektů v Etiopii dle jednotlivých sektorů. V některých sektorech probíhá více projektů současně, přičemž s kompletním seznamem všech projektů se můžeme seznámit v příloze této práce. V tabulce uveden je pouze jeden projekt, na jehož realizaci je určen největší objem finančních prostředků.

⁷⁵ Program rozvojové spolupráce 2012 – 2017: Etiopie.

<http://www.mzv.cz/file/903283/Program_spoluprace_CR_Etiopie_cj.pdf>.

⁷⁶ Česká republika pomáhá: Zahraniční rozvojová spolupráce České republiky. Praha: Ministerstvo zahraničních věcí České republiky, 2012. ISBN 978-80-7441-012-3.

⁷⁷ Program rozvojové spolupráce 2012 – 2017: Etiopie.

<http://www.mzv.cz/file/903283/Program_spoluprace_CR_Etiopie_cj.pdf>.

⁷⁸ Česká republika pomáhá: Zahraniční rozvojová spolupráce České republiky. Praha: Ministerstvo zahraničních věcí České republiky, 2012. ISBN 978-80-7441-012-3.

Tabulka: Probíhající projekty v Etiopii.

Sektor	Název projektu	Doba realizace	Realizátor	Rozpočet v Kč
Prevence katastrof a připravenosti na jejich řešení	Rozvoj kapacit v oblasti environmentální geologie – mapování georizik včetně hydrologických podmínek v oblastech Dila a Hosaina, Etiopie	Rok 2012 – 2014	Česká geologická služba	12 000 000
Vzdělání	Zvyšování kvality a relevance vzdělávání na základních a vyšších školách v Etiopii	Rok 2011 – 2013	Člověk v tísni, o. p. s.	11 000 000
Zásobování vodou a sanitace	Zavedení udržitelného zásobování pitnou vodou v malých městech zóny Sidama SNNPR, Etiopie	Rok 2011 – 2013	Sdružení „Sidama Water Supply“ firem Ircon s. r. o., Aquatest a. s. a GEOTest a. s.	27 578 544
Zemědělství, lesnictví a rybolov	Zajištění potravní soběstačnosti domácností prostřednictvím integrovaného řízení vodních zdrojů	Rok 2011 – 2013	Charita Česká republika	10 500 000

Zdroj: Česká rozvojová agentura.

Moldavsko

„*Ekonomická a sociální situace Moldavska je poznamenána dlouhodobým propadem průmyslové výroby, nezaměstnaností a odchodem značné části průběžně schopného obyvatelstva do zahraničí*“⁷⁹. Dle Indexu lidského rozvoje v roce 2011 se tato země umístila na 111. místě z celkového počtu 187 zemí.

Česká rozvojová pomoc je v Moldavsku velmi úspěšně nejen vnímána, ale také hodnocena. Postavení České republiky v rámci donorské komunity je respektováno, a z tohoto důvodu se Česká republika přihlásila k roli tzv. zastupujícího koordinátora Evropské unie, v jejíž vůli je schopnost koordinovat dárce navzájem i směrem k partnerským vládám.⁸⁰

⁷⁹ Česká republika pomáhá: Zahraniční rozvojová spolupráce České republiky. Praha: Ministerstvo zahraničních věcí České republiky, 2012. ISBN 978-80-7441-012-3.

⁸⁰ Konceptce zahraniční rozvojové spolupráce České republiky na léta 2010 – 2017. <http://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/koncepce_publikace/koncepce_zrs_cr_2010_2017.html>.

Rozvojové aktivity České republiky byly zaměřeny na zlepšení udržitelnosti vodního hospodářství, monitoring vodních zdrojů a jejich ochranu před ekologickými zátěžemi, konkrétně šlo o odstraňování ropného znečištění s cílem omezit negativní působení na kvalitu povrchových i pozemních vod.

V oblasti vzdělávání patří k významným aktivitám realizace projektů, zabývajících se rozvojem studijních programů na Moldavské státní univerzitě v Kišiněvě, týkající se sladění jejího vzdělávacího systému se standardy Evropské unie. K podpoře vzdělání přispěla Česká republika také nabídkou třinácti nových stipendií v různých studijních programech, které byly plně využity.

Moldavsko je jednou z prioritních zemí i pro transformační spolupráci, a proto se významné aktivity České republiky také soustředily na podporu moldavské státní správy s cílem zvýšit její schopnost regulovat migrační toky. Dále byly aplikované projekty zaměřené na prevenci nelegální migrace z Moldavska do Evropské unie, včetně podpory reintegrace migrantů navracených zpět do země z Evropské unie.⁸¹

Následující část práce obsahuje tabulku, která nám nabízí stručný přehled probíhajících projektů v Moldavsku dle jednotlivých sektorů. V některých sektorech probíhá více projektů současně, přičemž s kompletním seznamem všech projektů se můžeme seznámit v příloze této práce. V tabulce uveden je pouze jeden projekt, na jehož realizaci je určen největší objem finančních prostředků.

⁸¹ Program rozvojové spolupráce s Moldavskem 2011 – 2017
<http://www.mzv.cz/file/698490/Program_rozvojove_spoluprace_s_Moldavskem_2011_2017.pdf>.

Tabulka: Probíhající projekty v Moldavsku.

Sektor	Název projektu	Doba realizace	Realizátor	Rozpočet v Kč
Zásobování vodou a sanitační	Obnova systému nakládání s odpadními vodami ve městě Nisporeni	Rok 2011 – 2013	Sdružení Nisporeni (CIR o. s., TopolWater s. r. o., Kubíček VHS s. r. o.)	24 998 000
Vzdělávání	Rozšiřování úspěšného modelu inkluzivního předškolního vzdělávání v Moldavsku	Rok 2012 – 2013	ADRA o. s	16 600 658
Ostatní sociální infrastruktura a služby	Podpora tvorby národní koncepce pro práci s opuštěnými dětmi	Rok 2010 – 2014	Charita Česká republika	12 365 000
Státní správa a občanská společnost	Zlepšení akceschopnosti a odborné způsobilosti moldavských hasičů	Rok 2012 – 2014	Hasičský záchranný sbor České republiky	7 600 000
Zemědělství, lesnictví a rybolov	Podpora rozvoje ekologického zemědělství v Moldavsku	Rok 2011 – 2013	Charita Česká republika	5 700 000
Zemědělství, lesnictví a rybolov	Zvýšení výroby mléka v severovýchodní Bosně	Rok 2010 – 2013	Svět jako domov, a další	30 500 000

Zdroj: Česká rozvojová agentura.

Mongolsko

Mongolsko patří k zemím, která je kvůli své ekonomické skladbě, omezené infrastruktuře a vysoké závislosti na tradičním způsobu života⁸² zařazena mezi rozvojové země. Ve zvýšené míře je také ohroženo klimatickou změnou, výkyvy počasí a postupující desertifikací⁸³, jakož i nemocí dobytka. Dle Indexu lidského rozvoje k roku 2011 se Mongolsko umístilo na 110. místě, přičemž pod hranicí chudoby v zemi žije téměř 35 % obyvatelstva.⁸⁴

⁸² Pasterectvím se v Mongolsku žije přibližně 40 % obyvatel.

⁸³ Proces rozšiřování pouště (nejenom) v důsledku činnosti člověka.

⁸⁴ Česká republika pomáhá: Zahraniční rozvojová spolupráce České republiky. Praha: Ministerstvo zahraničních věcí České republiky, 2012. ISBN 978-80-7441-012-3.

Ze strany České republiky programová rozvojová spolupráce pokračuje, protože je velmi dobře hodnocena i přijímána, a zároveň má potenciál pro sekundární přínosy, např. rozvoj vzájemně výhodných hospodářských vztahů.⁸⁵ Z prioritních zemí zahraniční rozvojové spolupráce bylo nejvíce rozvojových aktivit realizováno právě v Mongolsku. Na základě Programu rozvojové spolupráce mezi Českou republikou a Mongolskem bylo stanoveno, že rozvojová pomoc bude zaměřena zejména na sektory životního prostředí, zemědělství, sociálního rozvoje (včetně vzdělání, sociálních a zdravotních služeb) a ekonomického rozvoje (včetně energetiky), přičemž tyto sektory odpovídají potřebám země.⁸⁶

K naléhavým prioritám Mongolska patří zejména vyhledávání nových, respektive obnova starých zdrojů pitné vody, včetně zlepšení jejich kvality a hospodárného využívání vodních zdrojů. Cílem České republiky je pokračovat v aktivitách, jež jsou zaměřeny na zásobování obyvatel kvalitní pitnou vodou, racionální využívání vodních zdrojů, jakož i návazné zlepšování životních podmínek zranitelných skupin obyvatel. V sektoru zásobování vodou a sanitace byl zahájen projekt rozvoje managementu vodních zdrojů v provincii Chovsgúl. Zároveň pokračuje projekt, zaměřující se na rehabilitaci nefunkčních vodních zdrojů pro město Úlanbátar a projekt pro vybudování nových zdrojů pitné vody pro venkovské oblasti Zalugiin Gola a Ulaan Tolgot.

V sektoru obecné ochrany životního prostředí byl realizován pokračující projekt s názvem „Hargia“, jehož zaměření je na odvoz kalů, kontaminovaných zemin, včetně jejich bezpečného uskladnění. Oblast zemědělství byla podpořena projekty, jež si kladou za úkol posílení a zvýšení kvality rostlinné produkce v oblasti Dornogobt. Dále Česká republika přispěje ve své spolupráci s Mongolskem k obnově pěstování ovoce a zeleniny, s cílem zvýšení dostupnosti těchto surovin pro mongolské obyvatelstvo.

Jak jsme již zmínili, problémem současného Mongolska je postupující desertifikace způsobená nepříznivými klimatickými podmínkami, nedostatkem vody a neuváženým využíváním pastvin. Česká republika se tímto problémem zabývá, a proto svými rozvojovými intervencemi podpoří obnovu porostů osazováním odolných rostlin v návaznosti na strategický plán mongolské vlády (Green Belt – Zelený pás).

V současné době Mongolsko pociťuje výrazný nedostatek v rámci učňovského školství, nedostatek kvalifikovaných dělníků a řemeslníků či pracovníků v oblasti informačních technologií. V tomto sektoru byly zahájeny tři menší projekty, které mají podpořit učňovské vzdělání, reformu studijních středoškolských programů a zpracovatelských oborů. Pro akademický rok 2011/2012 bylo Mongolsku nabídnuto celkem osm vládních stipendií, kterých mongolská strana plně využila.⁸⁷

Následující část práce obsahuje tabulku, která nám nabízí stručný přehled probíhajících projektů v Mongolsku dle jednotlivých sektorů. V některých sektorech probíhá více projektů současně, přičemž s kompletním seznamem všech projektů se můžeme

⁸⁵ Koncepce zahraniční rozvojové spolupráce České republiky na léta 2010 – 2017. <http://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/koncepce_publicace/koncepce_zrs_cr_2010_2017.html>.

⁸⁶ Program rozvojové spolupráce s Mongolskem na období 2011 – 2017. <http://www.mzv.cz/file/738367/program_ZRS_2011_2017_Mongolsko.ces.pdf>.

⁸⁷ Česká republika pomáhá: Zahraniční rozvojová spolupráce České republiky. Praha: Ministerstvo zahraničních věcí České republiky, 2012. ISBN 978-80-7441-012-3.

seznámit v příloze této práce. V tabulce uveden je pouze jeden projekt, na jehož realizaci je určen největší objem finančních prostředků.

Tabulka: Probíhající projekty v Mongolsku.

Sektor	Název projektu	Doba realizace	Realizátor	Rozpočet v Kč
Obchod a služby	Zlepšení mongolských standardů přesné frekvence a času, vytvoření základních národních standardů pro měření délky	Rok 2011 – 2013	Úřad pro technickou normalizaci, metrologii a zkušebnictví (ÚNMZ)	17 500 000
Ostatní sociální infrastruktura a služby	Zvýšení dostupnosti zdravotní péče ve venkovských oblastech západního Mongolska	Rok 2011 – 2013	Člověk v tísni, o. p. s.	6 225 202
Vzdělání	Rozvoj zemědělských a zpracovatelských oborů v oblastech s vysokou mírou nezaměstnanosti v Mongolsku	Rok 2011 – 2012	Člověk v tísni, o. p. s.	5 358 976
Výroba a dodávky energie	Modernizace velínu a zařízení měření a regulace chemické úpravy vody pro elektrárnu č. 4 v Úlanbátaru	Rok 2011 – 2013	Bohemia Müller s. r. o.	36 417 340
Zásobování vodou a sanitace	Rehabilitace nefunkčních vodních zdrojů pro zásobování města Úlanbátaru pitnou vodou	Rok 2011 – 2013	Vodní zdroje, a. s.	17 875 760
Zemědělství, lesnictví a rybolov	Rozvoj institucionalizovaného odborného zemědělského poradenství v pouštním regionu Gobi	Rok 2011 – 2013	Člověk v tísni, o. p. s.	11 510 130

Zdroj: Česká rozvojová agentura

Závěr

K primárním cílům této studie patřilo vytvoření ucelené představy o nadnárodní koordinaci humanitární a rozvojové pomoci, jak ze strany předních mezinárodních organizací, tak z pozice České republiky. K dalším úkolům bylo zařazeno vyhodnocení účasti České republiky v humanitárních a rozvojových záležitostech za uplynulý rok 2012.

Nejprve jsme se zabývali vymezením humanitární pomoci, kterou lze charakterizovat jako reakci na humanitární krize, způsobené různými příčinami, přičemž k těm zásadním v mezinárodním měřítku patří přírodní katastrofy, válečné konflikty či vnitřní konflikty a komplexní humanitární krize. Vyznačuje se svým krátkodobým určením, jelikož má být poskytována do doby, kdy postižená země je schopna fungovat sama a zajistit podmínky důstojného života pro své obyvatele.

Dále jsme navázali vymezení rozvojové spolupráce, která spadá do významných forem zahraniční pomoci. Lze ji obecně charakterizovat jako prostředek, díky kterému lze předcházet světové nestabilitě, konfliktům a stále panující chudobě v rozvojových zemích. Řada zemí, nacházející se zejména v rozvojových oblastech se potýká s problémy již předtím, než daná událost propukne. To zapříčiní, že dopady jsou rozsáhlejší a dlouhodobější oproti zemím, vyznačující se určitou stabilitou. Proto je nezbytné se věnovat i rozvojové pomoci. Pokud se státy vymaní ze svých nejhlubších problémů, může pak docházet k jejich rozvoji a tím se v budoucnu lépe vyrovnávat s problémovými a nenadálými situacemi. Tím i logicky klesne objem poskytované humanitární pomoci do těchto zemí. Důležitým prvkem je se zaměřit na posílení schopností lidí, žijících v rozvojových oblastech, a tím je zapojit do procesu, v němž si budou vytvářet znalosti, nástroje a techniky, které jim umožňují zlepšit své životní podmínky. Směr rozvojové politiky mezinárodních organizací, dárcovských států nebo subjektů z neziskového sektoru určují Rozvojové cíle tisíciletí, přijaté všemi členskými státy Organizace spojených národů. Lze konstatovat, že odrážejí nejzávažnější globální problémy, zabraňující rozvoji chudých zemí.

K nejdůležitějším prvkům humanitární pomoci patří její samotná koordinace, která se v mnohých případech potýká s problémy, způsobené nedostatkem zkušeností neprofesionálních organizací s koordinací svých aktivit. Důsledkem unáhlených a špatně řízených operací na místě události může být značná neefektivita pomoci ve formě distribuce nevhodných či nepotřebných prostředků nebo nerovnoměrného rozdělení, které může vyvolávat konflikty mezi tamními obyvateli v postižené oblasti. Proto by bylo vhodné, aby na místě realizace humanitárních činností působil jeden koordinační subjekt, který by projednával s ostatními zasahujícími aktéry jejich aktivity.

Na mezinárodní úrovni jsme se zabývali přístupem a koordinací humanitární pomoci Organizací spojených národů a Evropskou unií. Nejprve jsme se věnovali roli Organizace spojených národů, která představuje mezinárodní organizaci, zaměřenou prakticky na všechny oblasti lidského života, přičemž řešení humanitárních krizí přiřadila ke svým mnoha cílům. Pro zkvalitnění a ucelení efektivního poskytování humanitární pomoci byl Sekretariátem Organizace spojených národů vytvořen Úřad Organizace spojených národů pro koordinaci humanitárních záležitostí, jehož úlohou reagovat na humanitární situace formou operací, jejichž povaha je dána nejen vážností situace, ale rovněž schopností dané země s následky těchto situací vypořádat z vlastních zdrojů a kapacit. Na místě úlohu Úřadu

pro koordinaci humanitárních záležitostí zastřešují Koordinační týmy Organizace spojených národů pro posouzení a koordinaci při katastrofách. Prostřednictvím osvědčených systémů mobilizace jsou tyto týmy schopny se dostavit na místo události v relativně krátkém časovém horizontu, jejichž následným úkolem je spolupráce s místními orgány, s účelem vyhodnocení druhu a rozsahu pomoci.

Neméně zásadní postavení má rovněž Evropská unie, která se kvůli objemu poskytované pomoci zařadila k hlavním světovým aktérům poskytující mezinárodní pomoc. Pro koordinaci humanitárních záležitostí Evropská unie zřídila Generálním ředitelství pro humanitární pomoc a civilní ochranu. Zároveň disponuje se systémem pod názvem „Mechanismus Společenství pro civilní ochranu“, který obsahuje databáze, zahrnující informace o možných národních kapacitách, což umožňuje připravit eventuální reakce na katastrofy.

Organizace spojených národů a Evropská unie dále svědomitě přistupují k řešení rozvojových záležitostí ve světě. V rámci Organizace spojených národů realizaci rozvojových aktivit provádí řada jejich agentur, programů a fondů, dle svého zaměření či formy řešené problematiky. Úloha Evropské unie v rámci rozvojové spolupráce je zastřešována především Úřadem pro spolupráci EuropeAid, jež se zabývá, jak sjednocováním a posilováním kapacit Evropské unie pro řízení vnější pomoci tak realizací cílů v rámci víceletých programů.

V rámci zpracované studie byl sledován přístup České republiky k humanitární pomoci, která je institucionálně zastřešována zejména Ministerstvem zahraničních věcí České republiky a Ministerstvem vnitra České republiky. Ačkoli realizace humanitárních aktivit zvyšuje prestiž České republiky na mezinárodní scéně, přesto se vychází z principu, že její poskytování by nemělo být automatické a mělo by být vyhodnocováno na základě faktorů, odrážející objektivní zhodnocení situace, finanční a technické možnosti na tuzemské straně či komparativní výhody v dané situaci a území. Důvodem je, že Česká republika disponuje s omezenými finančními zdroji, a proto není schopna pomáhat ve všech mimořádných událostech v zahraničí. V procesu poskytování humanitární pomoci do zahraničí jsou koordinujícími orgány Ministerstvo zahraničních věcí České republiky a Ministerstvo vnitra České republiky, jejichž úkolem je vyhodnotit získané a dostupné informace, s cílem provedení rozhodnutí, že Česká republika schopna potřebnou pomoc poskytnout.

K plánování a realizaci humanitárních aktivit České republiky v zahraničí se využívá Operační strategie humanitární pomoci České republiky stanovená pro konkrétní rok, která odráží humanitární potřeby, stanovené na základě výzev mezinárodních subjektů (zejména Úřadem Organizace spojených národů pro koordinaci humanitárních záležitostí, Mezinárodním Červeným křížem a Generálním ředitelstvím pro humanitární pomoc a civilní ochranu). Významným krokem Ministerstva zahraničních věcí České republiky je každoroční vyhlášení výzev v rámci výběrového humanitárního řízení k podávání námětů na projekty humanitární pomoci, kdy jsou poskytovány dotace neziskovým organizacím a dalším oprávněným subjektům k jejich realizaci projektů v oblasti zahraniční rozvojové spolupráce a humanitární pomoci. Dále jsme seznámili s konkrétními humanitárními aktivitami České republiky v zahraničí, včetně vyhodnocení výsledků humanitární dotačního řízení.

Česká republika sehraává významnou roli také na poli rozvojové pomoci, kdy v roce 1995 obnovila vládní program zahraniční pomoci a velmi rychle se vyrovnala s rolí tzv.

dárcovské země. Oblast rozvojové spolupráce je zastřešována zejména Ministerstvem zahraničních věcí České republiky, Českou rozvojovou agenturou, Radou pro zahraniční rozvojovou spolupráci, zastupitelskými úřady v partnerských zemích, přičemž je možné spolupracovat i ostatními ministerstvy, při využívání jejich odborných zkušeností. Poskytování rozvojové pomoci vychází z Koncepce zahraniční rozvojové spolupráce České republiky (v současné době stanovenou na období 2010-2017), v jejímž rámci jsou stanovené teritoriální a sektorové priority, v nichž se rozvojové aktivity budou realizovat. Na základě předchozích zkušeností, vyhodnocení stanovených kritérií a přijetí doporučení ze strany Výboru Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj pro rozvojovou pomoc (DAC) Česká republika stanovila kategorie zemí, se kterými bude realizovat rozvojovou spolupráci. V této studii jsme zaměřili zejména na vyhodnocení projektů v prioritních zemích s programem spolupráce, ke kterým patří: Afghánistán, Bosna a Hercegovina, Etiopie, Moldavsko a Mongolsko. Spolupráce s těmito zeměmi je založena na Programech rozvojové spolupráci, jež jsou stanovené na konkrétní období, ve kterých jsou vymezeny priority daného státu a budoucí zaměření rozvojových aktivit ze strany České republiky.

Text bych zakončila shrnutím formou několika stručných doporučení. Pro oblast humanitární pomoci bych se zaměřila zejména na tvorbu preventivních opatření, jejichž smyslem bude realizovat takové činnosti, aby v dalších případech nenadálých situací docházelo ke škodám menšího rozsahu. Vhodné je provést a zanalyzovat rizikové oblasti, se zpracováním předběžných scénářů, které budou odrážet postup zajišťování pomoci, s cílem zajištění dostatečné koordinace. Pro omezení účasti neprofesionálních subjektů na rozsáhlých humanitárních akcích bych navrhovala, aby každá méně zkušená organizace, seskupení nebo hnutí prošly výcvikovými programy předních humanitárních organizací, jak své aktivity na místě události koordinovat. Výsledkem by bylo získání certifikátu, který by předkládaly na místě události koordinujícímu orgánu, čímž by se mohly omezit mnohdy přítomné zmatky. Pro efektivní poskytování humanitární pomoci je rovněž nutné se řídit vyhodnocováním potřeb na místě události, kdy je nutné posílit spolupráci s místními orgány. Pro řešení všech humanitárních krizí na celém světě, s cílem pokrýt nezbytné potřeby postižených zemí, bych doporučovala všem účastníkům (zabývající se realizací humanitární pomoci) využívat poznatků z Globálního průzkumu potřeb, prováděný Generálním ředitelstvím pro humanitární pomoc.

Příloha: Přehled sektorů pomoci s vymezením jejich odpovědných subjektů

Globální sektor	Vedoucí organizace
Zemědělství	<ul style="list-style-type: none">Organizace pro výživu a zemědělství (Food and Agriculture Organization of the United Nations, FAO)
Správa táborů pro uprchlíky	<ul style="list-style-type: none">Úřad Vysokého komisaře Organizace spojených národů pro uprchlíky (United Nations High Commissioner for Refugees, UNHCR) – v rámci konfliktůMezinárodní organizace pro migraci (International Organization for Migration, IOM) – v rámci katastrof
Časná obnova	<ul style="list-style-type: none">Rozvojový program OSN (United Nations Development Programme, UNDP)
Vzdělávání	<ul style="list-style-type: none">Dětský fond OSN (United Nations Children's Fund, UNICEF)
Nouzová přístřeší	<ul style="list-style-type: none">Úřad Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky (United Nations High Commissioner for Refugees, UNHCR) – v rámci konfliktůMezinárodní federace společnosti Červeného kříže a Červeného půlměsíce (International Federation of Red Cross and Red Crescent Societies, IFRC) – v rámci katastrof
Nouzová telekomunikace	<ul style="list-style-type: none">Úřad pro koordinaci humanitární pomoci (United Nations Office of the Coordination of Humanitarian Affairs, OCHA)Dětský fond OSN (United Nations Children's Fund, UNICEF)Světový potravinový program (World Food Programme, WFP)
Zdraví	<ul style="list-style-type: none">Světová zdravotnická organizace (World Health Organization, WHO)
Logistika	<ul style="list-style-type: none">Světový potravinový program (World Food Programme, WFP)
Výživa	<ul style="list-style-type: none">Dětský fond OSN (United Nations Children's Fund, UNICEF)
Ochrana	<ul style="list-style-type: none">Úřad Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky (United Nations High Commissioner for Refugees, UNHCR)
Voda, sanitace a hygiena	<ul style="list-style-type: none">Dětský fond OSN (United Nations Children's Fund, UNICEF)

Zdroj: Ministerstvo zahraničních věcí České republiky: Základní přehled humanitární pomoci.

Příloha: Mapa humanitární situace ve světě dle Global Needs Assessment



Zdroj: ECHO Global Needs Assessment and Forgotten Crisis 2013.



Zdroj: ECHO Global Needs Assessment and Forgotten Crisis 2013.

Příloha: Humanitární pomoc České republiky do zahraničí za rok 2011

Země, oblast	Příčina	Realizátor/Příjemce	Finanční závazek (Kč)	Čerpání (Kč)
Afgánistán	projekty rychlého dopadu	ZÚ Kábul, PRT Lógar	3.000.000,-	2.678.416,08
Japonsko	Zemětřesení	Japonský červený kříž	5.000.000,-	5.000.000,-
Malajsie	barmští uprchlíci	Taiwan Tzu-Chi Foundation	800.000,-	800.000,-
Barma, Etiopie, Kongo, Srí Lanka	komplexní krize	ADRA, Arcidiecézní charita Praha, Člověk v tísni, Charita Česká republika, Lékaři bez hranic	15.722.644,-	15.722.644,-
Haiti, Pákistán	obnova po katastrofách	Czech Hospital, Člověk v tísni, Charita Česká republika, MAGNA Děti v tísni	12.000.000,-	11.990.805,50
Libye	Konflikt	IOM	2.500.000,-	2.500.000,-
Súdán	Konflikt	Lékaři bez hranic	4.000.000,-	4.000.000,-
Africký roh	sucho, hladomor	CERF	5.000.000,-	5.000.000,-
Západní Afrika	konflikt, podvýživa	WFP	3.000.000,-	3.000.000,-
Japonsko	únik radioaktivity po zemětřesení	Zastupitelský úřad Tokio	257.660,-	257.660,-
Pákistán	Záplavy	Zastupitelský úřad Islámábád	3.000.000,-	3.000.000,-
Zimbabwe	Podvýživa	Lékaři bez hranic	3.000.000,-	3.000.000,-
Thajsko	Záplavy	Thajský červený kříž	2.500.000,-	2.500.000,-
Turecko	Zemětřesení	Turecký červený půlměsíc	2.500.000,-	2.500.000,-
Kambodža	Záplavy	ADRA	1.835.851,-	1.835.851,-
Írán	afghánští uprchlíci	UNHCR	2.500.000,-	2.500.000,-
Jemen	konflikt, podvýživa	UNICEF	2.500.000,-	2.500.000,-
Palestina	komplexní krize	UNRWA	2.500.000,-	2.500.000,-
Filipíny	Záplavy	IFRC	1.713.923,-	1.713.923,-
Celkem (Kč)			73.000.000	72.999.299,58
Celkem (%)			100	99,99

Zdroj: Ministerstvo zahraničních věcí České republiky.

Příloha: Humanitární pomoc České republiky do zahraničí za rok 2010

Země, oblast	Příčina	Realizátor/Příjemce	Finanční závazek (Kč)	Čerpání (Kč)
Haiti	zemětřesení	UNICEF	5.000.000,-	5.000.000,-
Haiti	zemětřesení	ADRA, Člověk v tísni, Fidcon, Charita; IFRC; Malteser International	15.000.000,-	15.000.000,-
Afghánistán	projekty rychlého dopadu	Zastupitelský úřad Kábul	3.000.000,-	2.894.697,-
Malajsie	barmští uprchlíci	Taiwan Tzu-Chi Foundation	700.000,-	700.000,-
Chile	zemětřesení	město Quillón	4.000.000,-	4.000.000,-
Mongolsko	mrazy	ADRA, Charita Česká republika	4.000.000,-	4.000.000,-
Barma, Etiopie, Keňa, Kongo, Somálsko, Srí Lanka, Uganda	komplexní krize	ADRA, Arcidiecézní charita Praha, Člověk v tísni, Charita Česká republika, Lékaři bez hranic Česká republika	18.046.898,-	18.036.898,-
Barma	komplexní krize	Člověk v tísni	2.500.000,-	2.500.000,-
Zimbabwe	výživa a zdraví	Lékaři bez hranic NL	3.000.000,-	3.000.000,-
Polsko, Maďarsko, Slovensko	záplavy	Ministerstvo vnitra – Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky	5.000.000,-	2.950.000,-
Čad, Niger	hladomor	WFP	3.000.000,-	3.000.000,-
Pákistán	záplavy	Člověk v tísni	4.000.000,-	4.000.000,-
Barma	hladomor	Čínská lidsko-právní organizace	2.000.000,-	2.000.000,-
Rusko	požáry	Společenský sněm	5.000.000,-	4.999.999,-
Kuba	vězněný disident	Zastupitelský úřad Madrid	150.000,-	111.096,-
Írán	afghánští uprchlíci	UNHCR	3.000.000,-	3.000.000,-
CERF	podfinancované krize	CERF	2.500.000,-	2.500.000,-
Pákistán	záplavy	IOM	5.000.000,-	5.000.000,-
Palestina	komplexní krize	UNRWA	3.000.000,-	3.000.000,-
BaH, Černá Hora	záplavy	Člověk v tísni	3.640.067,-	3.640.067,-
Celkem			89.350.000	89.332.758,79

Zdroj: Ministerstvo zahraničních věcí České republiky.

Příloha: Kompletní přehled probíhajících projektů v Afghánistánu

Zdroj: České rozvojová agentura.

Sektor: Vzdělání

Název projektu	Doba realizace	Realizátor	Celkový rozpočet v Kč
Podpora zkvalitňování výuky na středních zemědělských školách	Leden 2011 – Prosinec 2013	Člověk v tísni, o.p.s.	11 900 000
Podpora praktické výuky v oblasti zemědělské produkce a obchodních dovedností na středních zemědělských školách v Afghánistánu	Leden 2012 – Prosinec 2014	Člověk v tísni, o.p.s.	5 950 000
Podpora afghánského Ministerstva školství v efektivním řízení a monitorování školství	Leden 2012 - Prosinec 2014	Člověk v tísni, o.p.s.	5 800 000

Sektor: Obchod a další služby

Název projektu	Doba realizace	Realizátor	Celkový rozpočet v Kč
Podpora rozvoje zpracování zemědělské produkce a drobných živností v okrese Zare	Leden 2012 – Prosinec 2014	Člověk v tísni, o.p.s.	8 425 000

Sektor: Zemědělství, lesnictví a rybolov

Název projektu	Doba realizace	Realizátor	Celkový rozpočet v Kč
Zvýšení kvality zemědělské produkce v okrese Zare	Leden 2012 – Prosinec 2014	Člověk v tísni, o.p.s.	8 925 000,-

Příloha: Kompletní přehled probíhajících projektů v Bosně a Hercegovině

Zdroj: Česká rozvojová agentura.

Sektor: Správa a občanská společnost

Název projektu	Doba realizace	Realizátor	Celkový rozpočet v Kč
Podpora aplikace zásad volného pohybu zboží a zvýšení bezpečnosti výrobků zaváděných na trh v Bosně a Hercegovině	Rok 2012 – 2014	Úřad pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví.	6 000 000
Podpora ekonomického rozvoje v zemědělství v Bosně a Hercegovině ve spolupráci s USAID a Sida	Rok 2011 – 2013	SVU Praha/Jihlava, Univerzita Sarajevo, Exploring Bosnia, Regionální poradenská služba Bratunac	9 000 000
Podpora budování kapacit a technická asistence pro potápěčskou jednotku SIPA v B a H	Rok 2013	Odbor speciálních potápěčských činností a výcviku Policie České republiky	1 800 000

Sektor: Výroba a dodávky energie

Název projektu	Doba realizace	Realizátor	Celkový rozpočet v Kč
Využití obnovitelných zdrojů energie pro systém centrálního zásobování teplem v obci Nemila	Rok 2011 – 2013	Sdružení firem „EKO-CZT Nemila“ pod vedením firmy MEVOS spol., s.r.o.	35 950 000

Sektor: Zásobování vodou a sanitace

Název projektu	Doba realizace	Realizátor	Celkový rozpočet v Kč
Zajištění přístupu k pitné vodě v obci Lukavac	Rok 2011 – 2014	MEVOS s.r.o.	27 000 000
Rozvoj odpadového hospodářství v municipalitách Doboaj a Maglaj	Rok 2011 – 2013	GEOtest, a. s.	18 000 000
Podpora výstavby kanalizačního systému a čistírny odpadních vod v obci Svrače, Bosna a Hercegovina	Rok 2012	Hydroprojekt CZ a. s.	316 000

Sektor: Zdravotnictví

Název projektu	Doba realizace	Realizátor	Celkový rozpočet v Kč
Rozvoj kapacit v oblasti cévní chirurgie ve vybraných zdravotnických zařízeních	Rok 2012 – 2013	Výběrové řízení stále probíhá	11 000 000

Sektor: Zemědělství, lesnictví a rybolov

Název projektu	Doba realizace	Realizátor	Celkový rozpočet v Kč
Zvýšení výroby mléka v severovýchodní Bosně	Rok 2010 – 2013	Svět jako domov	30 500 000

Sektor: Vzdělání

Název projektu	Doba realizace	Realizátor	Celkový rozpočet v Kč
Zvyšování kvality vysokého školství v Bosně a Hercegovině, Moldavsku a Srbsku	Rok 2012 – 2013	Univerzita Palackého v Olomouci	194 500
Vybavení a zavedení pracoviště pro posuzování kvality inseminačních dávek na Univerzitě Banja Luka	Rok 2012 – 2013	Česká zemědělská univerzita v Praze	1 479 548

Příloha: Kompletní přehled probíhajících projektů v Etiopii

Zdroj: Česká rozvojová agentura.

Sektor: Prevence katastrof a připravenosti na jejich řešení

Název projektu	Doba realizace	Realizátor	Celkový rozpočet v Kč
Rozvoj kapacit v oblasti environmentální geologie – mapování georizik včetně hydrologických podmínek v oblastech Dila a Hosaina, Etiopie	Rok 2012 – 2014	Česká geologická služba	12 000 000

Sektor: Vzdělávání

Název projektu	Doba realizace	Realizátor	Celkový rozpočet v Kč
Zvyšování dostupnosti a kvality odborného vzdělávání v sektoru kožedělnictví v Etiopii	Rok 2011 – 2013	Člověk v tísni, o.p.s.	9 000 000
Zvyšování kvality a relevance vzdělávání na základních a vyšších školách v Etiopii	Rok 2011 – 2013	Člověk v tísni, o.p.s.	11 000 000

Sektor: Zásobování vodou a sanitace

Název projektu	Doba realizace	Realizátor	Celkový rozpočet v Kč
Dlouhodobý přístup k vodě v okrese Alaba	Rok 2011 – 2013	Člověk v tísni, o.p.s.	6 000 000
Zavedení udržitelného zásobování pitnou vodou v malých městech zóny Sidama SNNPR, Etiopie	Rok 2011 – 2013	Sdružení „Sidama Water Supply“ firem Ircon s.r.o., Aquatest a.s. a GEOTest a.s.	27 578 544

Sektor: Zemědělství, lesnictví a rybolov

Název projektu	Doba realizace	Realizátor	Celkový rozpočet v Kč
Podpora drobných zemědělců a zemědělského vzdělání v okresech Damboya a Alaba	Rok 2011 – 2015	Člověk v tísni, o.p.s.	10 250 000
Podpora kvality a rozsahu poradenských služeb ve wordě Angacha, zóna Kembata Tembaro	Rok 2011 – 2015	Česká zemědělská univerzita v Praze	9 737 500
Zajištění potravní soběstačnosti domácností prostřednictvím integrovaného řízení vodních zdrojů	Rok 2011 – 2013	Charita Česká republika	10 500 000

Příloha: Kompletní přehled probíhajících projektů v Moldavsku

Zdroj: Česká rozvojová agentura.

Sektor: Zásobování vodou a sanitace

Název projektu	Doba realizace	Realizátor	Celkový rozpočet v Kč
Náprava ekologických zátěží způsobených pesticidy v Moldavsku	Rok 2011 – 2013	DEKONTA, a.s., MŽP, POPs centrum Sdružení Waste	15 360 000
Obnova systému nakládání s odpadními vodami ve městě Cimislia	Rok 2011 – 2013	Water Cimislia (Ircan s. r. o., TopolWater s. r. o.)	18 793 000
Obnova systému nakládání s odpadními vodami ve městě Nisporeni	Rok 2011 – 2013	Sdružení Nisporeni (CIR o. s., TopolWater s. r. o., Kubíček VHS s. r. o.)	24 998 000

Sektor: Vzdělávání

Název projektu	Doba realizace	Realizátor	Celkový rozpočet v Kč
Podpora zvyšování kvality práce Státní agrární moldavské univerzity (SAUM) cestou spolupráce v rámci jejích hlavních činností	Rok 2012 – 2013	Česká zemědělská univerzita v Praze	1 250 000
Rozšiřování úspěšného modelu inkluzivního předškolního vzdělávání v Moldavsku	Rok 2012 – 2013	ADRA o. s.	16 600 658

Sektor: Ostatní sociální infrastruktura a služby

Název projektu	Doba realizace	Realizátor	Celkový rozpočet v Kč
Podpora tvorby národní koncepce pro práci s opuštěnými dětmi	Rok 2010 – 2013	Charita Česká republika	12 365 000
Zvýšení kvality a dostupnosti zdravotně – sociálních služeb domácí péče	Rok 2011 – 2013	Charita Česká republika	11 933 536

Sektor: Zemědělství, lesnictví a rybolovu

Název projektu	Doba realizace	Realizátor	Celkový rozpočet v Kč
Rozvoj podnikatelských dovedností malých a středních zemědělců	Rok 2012 – 2013	Ústav zemědělské ekonomiky a informací (UZEI)	2 346 000
Rozvoj ekologického zemědělství v Moldavsku	Rok 2011 – 2013	Člověk v tísni, o.p.s.	5 400 000
Podpora rozvoje ekologického zemědělství v Moldavsku	Rok 2011 – 2013	Charita Česká republika	5 700 000

Sektor: Státní správa a občanská společnost

Název projektu	Doba realizace	Realizátor	Celkový rozpočet v Kč
Zlepšení akceschopnosti a odborné způsobilosti moldavských hasičů	Rok 2012 – 2014	Hasičský záchranný sbor České republiky	7 600 000

Příloha: Kompletní přehled probíhajících projektů v Mongolsku

Zdroj: Česká rozvojová agentura.

Sektor: Obchod a další služby

Název projektu	Doba realizace	Realizátor	Celkový rozpočet v Kč
Zlepšení mongolských standardů přesné frekvence a času, vytvoření základních národních standardů pro měření délky	Rok 2012 – 2013	Úřad pro technickou normalizaci, metrologii a zkušebnictví (ÚNMZ)	17 500 000
Geologické mapování 1 : 50 000 a zhodnocení ekonomického potenciálu vybrané oblasti Západního Mongolska	Rok 2013 – 2015	Česká geologická služba	14 850 000

Sektor: Ostatní sociální infrastruktura a služby

Název projektu	Doba realizace	Realizátor	Celkový rozpočet v Kč
Zvýšení dostupnosti zdravotní péče ve venkovských oblastech západního Mongolska	Rok 2011 – 2013	Člověk v tísni, o. p. s.	6 225 202
Zvýšení kvality a dostupnosti primární zdravotní péče ve venkovských oblastech provincie Zavchan	Rok 2011 – 2013	Charita Česká republika	2 991 378

Sektor: Vzdělání

Název projektu	Doba realizace	Realizátor	Celkový rozpočet v Kč
Rozvoj zemědělských a zpracovatelských oborů v oblastech s vysokou mírou nezaměstnanosti v Mongolsku	Rok 2011 – 2012	Člověk v tísni, o. p. s.	5 358 976
Podpora dostupného školícího systému pro pastevce	Rok 2012 – 2013	Charita Česká republika	3 999 714
Zvyšování kvality výuky na Mongolské státní zemědělské univerzitě	Rok 2012 – 2013	Česká zemědělská univerzita	310 000

Sektor: Výroba a dodávky energie

Název projektu	Doba realizace	Realizátor	Celkový rozpočet v Kč
Modernizace velínu a zařízení měření a regulace chemické úpravy vody pro elektrárnu č. 4 v Úlanbátaru	Rok 2012 – 2013	Rok 2012 – 2013	36 417 340

Sektor: Zásobování vodou a sanitace

Název projektu	Doba realizace	Realizátor	Celkový rozpočet v Kč
Rehabilitace nefunkčních vodních zdrojů pro zásobování města Ulánbátar pitnou vodou	Rok 2011 – 2013	Vodní zdroje, a. s.	17 875 760
Rozvoj vodního systému ve městě Murun, provincie Chuvsgul	Rok 2012 – 2013	Charita Česká republika, GEOtest, a. s.	Celková výše uvedena

Sektor: Zemědělství, rybolov a lesnictví

Název projektu	Doba realizace	Realizátor	Celkový rozpočet v Kč
Rozvoj institucionalizovaného odborného zemědělského poradenství v pouštním regionu Gobi	Rok 2011 – 2013	Člověk v tísni, o.p.s.	17 875 760
Záchrana ohrožených druhů mongolské fauny (koně Převalského) v chráněných územích západního Mongolska v kontextu sociálně ekonomického rozvoje	Rok 2011 – 2013	Zoo Praha	7 000 000